

Војнопензионерске теме и дилеме

ЗАШТО ЈЕ УКИНУТО БОЉЕ РЕШЕЊЕ

Човек вазда тежи ефикаснијем, бољем и напреднијем. У мору свакодневних друштвених промена у Србији, чини се да се занемарује глас војних пензионера који упорно захтевају, образлажући то аргументима, да пензијско и инвалидско осигурање треба вратити у Фонд за СОВО, где и припада.

Праведност је реч која је највише у експлоатацији у међусобним разговорима војних пензионера. Огромна већина њих, у тешким условима које подразумева трупа, одрадила је пуни стаж. Селили су се из гарнизона у гарнизон, више времена проводили у касарнама, полигонима и вежбаљима, него са породицом, дочекали ратове деведесетих година, успешно се носили са тим недаћама... Много тога лошег, у неким крајевима, доживеле су породице. Док су супружници као војне старешине били у својим јединицама, извршавајући одговорне и захтевне задатке, дотле су њихове супруге и деца били изложени најкрљим увредама, оскудицама воде и хране... Аутор ових редака сећа се 1991. године и потпуковника на служби у високој команди у Загребу који, због обавеза, данима није могао да напусти касарнски круг. Његова породица је на свако оглашавање сирена морала да се спусти у подрумско склониште. Они на којима је било активирање сирена увежбавали су како то са чине, али су захтевали да и станари зграда следе звуке узбуна. Сви станари, осим породице потпуковника Србина, били су Хрвати. Док су мушки били на задацима, жене и деца су остајали у становима. Било би огавно, крајње депримирајуће, а изазвало би и бес када бисмо навели шта су све те жентураче изговориле потпуковниковој супрузи. Финале је да је породица, после неког времена, успела да се пребаци у Србију, али само са неопходним пртљагом. Сва покретна имовина остала је у „Лепој њиховој“.

Људи који су деценијама служили народу и држави, засигурно заслужују добар статус и третман. Међутим, годинама се урушавају права војних пензионера. Њихова месечна примања постајала су све тања и тања, а куповна моћ – мања. Остали су им станови у отцепљеним републикама СФРЈ а многи, ни после више од 30 година, нису добили кров над главом. После Словеније и Хрватске, старешине су учествовали у сукобима у БиХ и на Косову и Метохији.

Када су Албанци на Косову и Метохији (1998) почели са нападима на припаднике војске и полиције, двојица пуковника на служби у Београду су се пријавили да добровољно бране отаџнину. Осим патриотског набоја, имали су и још један додатни разлог. Њихови станови били су препуни рођака придошлих у избеглиштво. Тешко је било, јер избеглице нису радиле, па се водило рачуна о сваком залоговању. И један и други пуковник су се истакли на одговорним задацима, па су на крају рата били унапређени у генералски чин.

Све ово испричасмо као својеврсну копчу са пензијама. Наиме, готово четири деценије војне пензије су биле везане за плате активних подофицира и официра. Кад се повећају плате активнима, у истом „пакету“ и проценту порасту и пензије. За оне који су имали мале пензије, активан је био посебан фонд из којег су помагани да преброде финансијске невоље. За оболеле који из унутрашњости земље долазе на ВМА на преглед Фонд за социјално осигурање војних осигураника је обезбеђивао извесну своту новца као хранарину. Била је то пожељна брига о људима, онаква какву су заслужили.

На страницама „Војног ветерана“, као што је и видљиво, не бавимо се политиком, али неке ствари не могу да се објасне ако се конкретни поступци власти не доведу у везу са политиком. Нећемо рећи ништа ново ако споменемо да је све почело са доласком ДОС-а на власт. Наиме, ужурбано се кренуло у демонтрање војске и система одбране. Уста властодржаца била су пуна фатамозгарија да земља више никада неће ратовати, да јој је војска потребна због евентуалних ризика и претњи, да учествује у отклањању последица евентуалних елементарних непогода и због протоколних обавеза државе. Ништа није вредело што су генерали тврдили супротно. *Досовци* су против припадника система одбране испалили силне увреде и изговорили сијасет лажи. Када је један генерал задужен за међународну војну сарадњу замолио министра одбране (волео је да спава) да раније долази на посао, како би се брже реаговало на захтеве из иностранства, овај је одредио чиновника, такође *досоваца*, који се никада није бавио међународном војном сарадњом да он одговара на захтеве и предлоге са ознаком „државна тајна“...

Икренула је демонтажа система и подсистема. Када је реч о стандарду активних и пензионисаних припадника војске прво је укинута надокнада за исхрану када болесници из унутрашњости долазе у ВМА на лечење или преглед. Уследило је укидање Фонда за социјалну помоћ угроженим пензионерима. Недуго затим пронађена је „чаробна формула“ да се закину пензије тако што је прекинута законом утврђена веза између плата активних припадника војске и пензија. После 37 година, током којих је све функционисало готово савршено, пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника је из Фонда за СОВО прешло у Фонд ПИО Републике Србије и утопило се у тамошње прописе, мада војни позив садржи низ специфичности које треба испоштовати.

То пребацивање из једног у други фонд обављено је несмотрено, при чему су војни пензионери били оштећени за 11,06 одсто примања. Нису помогла правремена обраћања Удружења војних пензионера Србије, јер су поједини државни (пре свега руководство Фонда ПИО) органи били чврсто на погрешном становишту. Уследиле су представке, а пошто није било резултата, војни пензионери су морали појединачно да туже. Епилог је познат: признао је право на 6,52 одсто, а за 4,21 многи још увек воде судске спорове. Држава је осим дуга морала да плати камате, адвокатске и судске трошкове, а да за то нико није одговарао.

Усветлу разматрања проблематике о војним пензијама, долази се до закључка да би најбоље било да се оне врате у Фонд за СОВО, тамо где им је и место. Неприродно су их они што су рушили систем одбране сместили у Фонд ПИО. Новчана маса војних пензија у односу на укупан Фонд ПИО, чини негде мање од један одсто. Дакле, ништа се не би пореметило у Фонду ПИО, а војне пензије би добиле оно што им сада недостаје – да одразе специфичности војне професије. Уосталом, на принципима специфичности опстаје и војноздравствени систем. Буквално сви садашњи проблеми у вези са војним пензијама могли би да се „испеглају“ у Фонду за СОВО.

Економска ситуација у Србији све је боља. Очекује се да се до 2027. године, то јест до манифестације „Експо“, значајно увећају бруто друштвени производ, просечна плата и пензија. У Републички фонд ПИО ће се слити значајнија средства у односу на постојећа.

Економске прилике све су боље и боље. Јануарска инфлација у Србији износила је 6,4 одсто, да би у фебруару пала на 5,5 процената. Кретања указују да би март могао да се заврши са још нижом инфлацијом. Медији су пре неколико дана објавили податак да је раст индустријске производње у Србији током прошле године био највећи у протеклим тридесет година.

Време је да се започну припреме за повратак пензија из РФ ПИО у Фонд за СОВО. Не треба се либити, јер све оно што се показало функционалним и напреднијим, треба подржати. Посебно имајући на уму да су лоше одлуке донели снаге које су раније биле на власти. Потребна је правда.

Звонимир ПЕШИЋ

Свечаност поводом Дана државности Републике Србије

СЛОБОДА ЗА СРБИЈУ НЕМА ЦЕНУ

Председник Републике одликовао је Сретењским орденом другог степена Галерију Дома Војске Србије, Београд Медија центра „Одбрана” Управе за односе са јавношћу за нарочите заслуге за Републику Србију и њене грађане у јавним и културним делатностима поводом 70 година постојања.

Високо одличје уручио је председник Србије Александар Вучић

Председник Републике Александар Вучић уручио је 15. фебруара, поводом Дана државности, одликовања заслужним појединцима и институцијама, на свечаности у згради Генералног секретаријата председника Републике.

Уручењу одликовања присуствовали су потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић.

Тим поводом, председник Републике одликовао је Сретењским орденом другог степена Галерију Дома Војске Србије, Београд Медија центра „Одбрана” Управе за односе са јавношћу за нарочите заслуге за Републику Србију и њене грађане у јавним и културним делатностима поводом 70 година постојања. Председник Вучић орденом је уручио директорки Медија центра „Одбрана” пуковнику Биљани Пашић.

Председник Републике, на церемонији доделе одликовања заслужним појединцима и институцијама поводом Дана државности Србије, истакао је да обележавамо два најважнија догађаја у оснивању српске државе и да су управо људи оно што их спаја, а без чијег жара и жртве ништа не би било могуће.

- Данас, 40 дана после Божића, ми славно Сретење, најважнији датум у верском, политичком, културном и историјском календару Србије. За нас је Сретење

црвено слово. Много тога смо започели, направили, завршили на Сретење. Најгласнија и најјаснија порука још из Марићевића јаруге била је да се глоба давати не може, нити трпети зулум и неправда - истакао је председник Вучић обраћајући се присутнима.

Он је рекао да обележавамо два најважнија догађаја у оснивању модерне српске државе - први је ослободилачка револуција, а други је организација и уређење државе.

- При том су један и други тесно повезани, зависе један од другог, условљавају се међусобно. Али ћу данас, пре него што вам уручим признања, да укажем на ону по мени најважнију везу међу њима. Та веза су људи, они који су имали снаге да оба велика посла изнесу, па и по цену сопствене жртве. Они чији су снови били толико велики, да су морали бити остварени - рекао је председник Србије.

Председник Вучић истакао да Србија данас није ништа друго него одсјај оне ватре која је у њима горела.

- Историја је ту веома јасна. Све ми можемо да замислимо, све да до танчина испланирамо, израчунамо, али без људи, без тог жара који само у њима може да постоји, без њихове спремности, снаге, вере, ниједан посао не може да буде не само завршен, него ни започет на прави

начин - нагласио је председник Вучић и додао „данас у нелаким временима потребни су нам Карађорђева храброст, снага и упорност као и Милошева мудрост, проциљивост и стрпљење, потребно нам је да чувамо мир, да будемо мудри, али једна ствар нема цену, а то је слобода Србије”.

Председник Републике истакао је да је за Србију увек добро да одабира пут слободе, јер Срби не воле да робују било коме. Он је нагласио да су они који су подigli српске уставне правила државу у сенци три велике царевине: Турске, Аустроугарске и Русије.

- Народ који је радије ратовао него плаћао порез и био отпоран на сваку врсту организовања осим оног у својој кући. И све то тешко да би неко други могао и да издржи и да реши осим тог лукавог, неписменог, свињарског трговца Милоша Обреновића - рекао је председник Вучић истајући да је Милош Обреновић на сваки могући начин градио Србију и њену аутономију најпре, а затим и самосталну државу.

Председник Србије нагласио да није важно што је Сретењски устав трајао тек неколико недеља и био укинут због притиска великих сила, јер је он поставио темеље, а да је све после тога само надградња на коју и данас ми само додајемо.

- Зато, поштовани лауреати, када добијете ово признање, важно је да знате и ви и сви други, да се оно додељује људима који настављају тај важан посао, посао великих. И додељује се за сваки корак, попут оног Карађорђевог који је направио за Србију - рекао је председник Вучић.

Том приликом, он је замолио будуће лауреате да наставе да ходају истим корацима имајући на уму да су најважнији принципи постављени вековима раније, да су их знали и Карађорђе и Милош Обреновић.

- Морамо да пазимо на односе са људима, да чувамо старо, уз прихватање новог, да развијамо земљу, да економски напредујемо, да чувамо мир, али да не дамо ни своју војску, ни своје небо, ни своју земљу. И да никада никоме не дозволимо да нам узме нашу црвено-плаво-белу тробојку, јер она је симбол свих наших победа, она је симбол наше слободе - истакао је председник Србије.

Директорка Медија центра пуковник Пашић истакла је да је велика част што је Галерија Дома Војске Србије добитник Сретењског ордена поводом седам деценија њеног постојања и рада.

- Прилика је и да се осврнемо уназад са великим поштовањем према свима онима који су заслужни за неговање овакве традиције. Ово признање мотивише све нас да наставимо са својим радом још јаче, енергичније и одговорније имајући у виду да култура има моћ да повеже људе и обогаћује њихове животе - рекла је пуковник Пашић.

Награђенима су се обратили и одржали беседу председник Покрајинске владе Игор Мировић и академик Бела Балинт.

Указом председника Републике, највиша државна одличја, додељена су појединцима, институцијама и удружењима у области културе, медицине, привреде, спорта, дипломатије, науке, уметности...

Обележавање Дана државности у Нишу

СРБИЈА КРОЗ ВРЕМЕ

Поводом Дана државности Србије на градском пољу у Нишу одржан је тактичко-технички збор и приказ наоружања и војне опреме Војске Србије, уз присуство председника Републике Александра Вучића, начелника Генералштаба Војске Србије генерала Милана Мојсиловића и осталих чланова државног и војног врха, као и више од 10.000 грађана Ниша. У склопу ТТ збора приказана су најновија средства у Војсци Србије, што је изазвало одушевљење код присутних грађана.

У холу Дома Војске Србије одржан је скуп посвећен том значајном датуму, на ком су присуствовали министар одбране Милош Вучевић са сарадницима, командант КоВ генерал-потпуковник Милосав Симовић, представници Генералштаба Војске Србије, начелник Нишавског управног округа др Петар Бабовић, градоначелница Ниша Драгана Сотировски, делегација Градског одбора УВПС Ниш, представници слободарских удружења, као и велики број грађана Ниша.

У свом обраћању министар одбране је истакао да су садашња модерна српска држава и њена војска настајале борбом српског народа против разних завојевача, а пре 220 година подизањем Првог српског устанка (1804. године), започело је коначно ослобођење од турске окупације и постављени темељи модерне српске државе. Тада су кренуле веће оружане побуне које су озбиљно угрозиле турску окупациону власт, а прерасле су у револуцију са јасно израженим идеолошким ставом за потребом стварања нове, модерне државе.

Касније, у другој половини 19. века током ослободилачких ратова 1876. -1878, а и током 20. века, у балканским ратовима, Првом и Другом светском рату и у агресији НАТО-а 1999. године, Србија је морала да брани стечену слободу и независност. У свим овим ратовима српски народ и његова војска су били решени да страном завојевачу и његовим помагачима не дозволе да им на најнечовечнији и најбруталнији начин укину право на достојанствен и слободан живот.

У склопу скупа отворена је изложба старих српских униформи, наоружања и одеће из Војног музеја.

Н. Живковић

Три деценије Удружења војних пензионера у Лесковцу

ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМА

У великој сали Дома пензионера у Лесковцу 21. фебруара одржан је свечани скуп војних пензионера поводом 30 година од оснивања.

Том догађају присуствовали су представници Трећег центра за обуку Војске Србије капетан Миљан Голубовић, начелник центра МО капетан прве класе Дејан Дојчинов, представници СУБНОР-а, председник Удружења пензионера Града Лесковца Драган Динић и многи други.

Пре 30 година на седници оснивачке Скупштине, уз присуство 230 делегата, формирана је Општинска организација УВП Лесковац. На томе је тада радио Иницијативни одбор са Васом Голубовићем на челу, који је изабран за првог председника Општинског одбора.

Захвалност се изражава и досадашњим руководством и председницима: Драгиши Лазаревићу, Златомиру Пешићу и Ђорђу Николићу.

Данас организација „покрива“ Јабланички округ и броји 294 чланова (246 мушкараца и 48 жена). Старосна структура је неповољна јер њих 44 одсто је старије од 73 година.

Градском организацијом руководи Градски одбор који броји девет чланова са председником Мићом Ђапа на челу.

Удружење се бави решавањем статусних питања КВП из домена пензија, здравственог и стамбеног обезбеђења, те социјалано-хуманитарним радом. Удружење се нарочито ангажовало на помоћи пензионерима у остваривању права

у вези са неисплаћеним делом пензија за период од 2004. до 2007. године.

Војним пензионерима је пружена помоћ у вези са подношењем захтева, тужби за усклађивање пензија од 2008. године за 11,06 одсто. Познато је да војним пензионерима није исплаћен део од 4,21 одсто.

Чланове УВПС оптерећује и четворогодишње умањење пензија. Закон је укинут, али нема назнака да ће умањени износ бити враћен.

Враћањем пензијског и инвалидског осигурања у Фонд за СОВО многи проблеми били би решени. С тим у вези Главни одбор УВПС је покренуо иницијативу.

Наставља се и даље кроз институције система борба за остваривање закинутих права и да се члановима пружи потребна помоћ.

За вишегодишњи допринос развоју, унапређењу деловања и афирмацији УВП Србије и за високе резултате у раду уручене су захвалнице: Команди Трећег центра за обуку, Одељењу здравствене заштите, капетану Миљану Голубовићу, болничарки Јелени Лукић, пензионерима Радовану Стојићеву и Милораду Труљку.

У културно-уметничком програму учествовала је музичко-драмска секција Лесковачког „Клуба пријатеља старих“ - лесковачког удружења пензионера, у организацији Весне Ђорђевић, уметничког руководиоца КУД „Пензионер“

Н. Станковић

Дан државности у Крушевцу

ОДАТА ПОШТА КОСОВСКИМ ЈУНАЦИМА

Поводом Дана државности Републике Србије, 15. фебруара градоначелник Иван Манојловић и председник Скупштине града Драгана Баришић положили су венац на Споменик косовским јунацима.

Дан државности Србије обележава се у знак сећања на 15. фебруар 1804. године, када је на верски празник Сретење, под вођством Карађорђа, у Орашцу, почео Први српски устанак, борба за ослобођење од вишевековног робовања под Турцима.

До доношења Сретењског Устава довела је Милетина буна против Милоша Обреновића и његовог управљања кнежевинам. На захтев кнеза, Устав је написао његов секретар Димитрије Давидовић, а кнез га је обнародовао 15. фебруара 1835. године у Крагујевцу. Потписали су га представници 15 окружја, као и представници Српске православне цркве и Државног савета.

Сретењски устав је први законски акт којим је утемељена српска државност. Још увек вазална Кнежевина Србија смогла је тада снаге да после

компликованих унутрашњих односа донесе Устав који је за то време био најмодернији и најнапреднији. Овом Уставу противиле су се велике силе па је био на снази само 55 дана.

Сретењски устав био је један од првих демократских устава у свету, а у својој суштини био је либералан. Донео је право на законито суђење, слободу кретања и настањивања, својинска права и друге слободарске институте попут начела независног судства.

Венце су положили и начелник Расинског управног округа Иван Анђелић, делегација Команде гарнизона на челу са потпуковником Милоњом Бубањом, делегације Резервних војних старешина, СУБНОР-а, Ратних војних инвалида, Удружење војних пензионера, Удружења за неговање слободарских традиција, Удружење „Бојево братство“, Удружење пензионера „Цар Лазар“ и други.

Делегацију Удружења УВП Крушевац чинили су председник ГрОд Душан Самарџић и секретар Горан Мишковић.

мр **А. СИМОНОВСКИ**

Из Фонда за СОВО

ПОЧЕЛО ШТАМПАЊЕ КАРТИЦА

Нашем удружењу из Фонда за СОВО стигла је информација следеће садржине:

Фонд за социјално осигурање војних осигураника (у даљем тексту: Фонд за СОВО) овим путем обавештава кориснике војних пензија и чланове њихових породица да је у току поступак израде електронских картица здравственог осигурања (у даљем тексту: картица) за војне осигуранике, како за активна војна лица и чланове њихових породица тако и за кориснике војних пензија и чланове њихових породица.

Након израде и њихове верификације, Фонд за СОВО извршиће дистрибуцију картица свим корисницима војних пензија и члановима њихових породица.

По завршетку дистрибуције и замене војних здравствених књижица картицом, доћи ће до искључиве употребе картице, као здравствене легитимације свих војних осигураника код Фонда за СОВО, како активних војних лица и чланова њихових породица тако и корисника војних пензија и чланова њихових породица.

Посебно желимо да нагласимо да трошкове прво издавања картице сноси Фонд за СОВО, док трошкове накнадно издавања картице због губитка, оштећења или промене личних података видљивих на картици сноси осигураник за себе и чланове своје породице. Трошкове реиздавања картице уредиће директор Фонда за СОВО.

Због наведеног, потребно је да корисници војних пензија, као носиоци војног здравственог осигурања, у наредном периоду, надлежним организационим јединицама Фонда за СОВО (групама за послове са војним осигуранцима - Нови Сад, Ваљево, Ужице, Крагујевац, Крушевац и Ниш) као и

јединицама и установама чији органи за персоналне послове имају надлежност за обављање послова пријаве, промене и одјаве са војног здравственог осигурања за кориснике војних пензија и чланове њихових породица са војног здравственог осигурања (војним поштама), доставе тачне податке о адреси пребивалишта, уколико је дошло до промене, најкасније до 31. маја 2024. године.

Адресом пребивалишта корисника војне пензије, односно носиоца војног здравственог осигурања, сматраће се она адреса која постоји у службеној евиденцији Фонда за СОВО.

Достављене податке о промени адресе пребивалишта носиоца војног здравственог осигурања, наведене организационе јединице Министарства одбране проследиће Фонду за СОВО ради ажурирања званичне евиденције, а све наведено ради тачнијег и ефикаснијег обављања поступка дистрибуције картице.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у јануару 2024. године

ДРУГ ДРУГУ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 2. фебруара 2024. године, размислио захтеве достављене у јануару 2024. године и донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника,

ОпОр Суботица СР: 40.000,00 – по члану 16.167,63 динара;

ОпОр Раковица ЈТ: 34.000,00

– по члану 23.075,31 динара;

ОпОр Раковица КЗ: 34.000,00

– по члану 23.067,25 динара;

ОпОр Обреновац ММ: 34.000,00 – по члану 22.600,00

динара;

ОпОр Обреновац ММ: 34.000,00 – по члану 22.600,00

динара;

ОпОр Смедерево АЗ: 34.000,00 – по члану 13.729,66

динара;

ОпОр Краљево РЂ: 42.000,00 – по члану 22.660,20

динара;

ОпОр Зајечар БТ: 34.000,00 – по члану 22.755,87

динара;

ОпОр Лозница ЖТ: 34.000,00

– по члану 24.618,77 динара;

ОпОр Нови Сад ДГ: 36.000,00 – по члану 14.483,88

динара;

ОпОр Ћуприја ВД: 42.000,00

– по члану 15.554,97 динара;

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Смедерево МА: 30.000

ОпОр Панчево МЖ: 20.000

ОпОр Земун ВН: 30.000

ОпОр Земун ЂЛ: 12.000

ОпОр Чукарица ПЗ: 30.000

ОпОр Раковица СА: 15.000

ОпОр Нови Сад РД: 30.000

ОпОр Прокупље ШВ: 15.000

ОпОр Крагујевац РД: 25.000

ОпОр Стара Пазова ЦС: 30.000

ОпОр Нови Београд ПМ: 30.000

ОпОр Смедерево ДУ: 25.000

ОпОр Крагујевац МЈ: 30.000

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 7. јануара 2024. године. Захтеви који буду достављени од 1. фебруара до 29. фебруара 2024. године, биће решавани почетком марта 2024. године.

Извршни одбор

Доградња организације и прилагођавање рада Удружења

ДА СВИМА БУДЕ БОЉЕ

Промене статутарних норми су сложен процес и оне се морају одвијати у више фаза, како би се дошло до коначног текста, усаглашеног тако да се ни у ком сегменту не наруши јединство деловања Удружења. Измењене статутарне норме морају да буду јасне и разумљиве и да се у свим организацијама на јединствен начин могу применити.

Неговоње војничких традиција значајно је подручје деловања УВПС

Удружење војних пензионера Србије (УВПС) током 30 година рада и деловања оправдало је своје постојање. Све ове године је на најбољи начин, посредством својих изабраних органа, штитило интересе и подржавало захтеве најшире популације војних пензионера.

УВПС је битно утицало да се, због погрешних и за пензионере штетних одлука државних органа (мали и велику дуг), заустави процес нарушавања њихових права, да им се заштити статусни и материјални положај, обезбеди уредно здравствено збрињавање и правичније стамбено обезбеђење. Свих ових година оправдано сезахтева да се положај војних пензионера правичније реши враћањем у оквире војне организације и система одбране.

Уз успехе, било је и падова, а и погрешних одлука, када се покушало да Удружење постане део или „привезак“ једне политичке партије. Због таквих одлука, део чланова у Удружењу почео је да губи поверење у праве разлоге таквог организовања. Део се пасивизирао, а један број је разочарано напустио организацију или је приступио другим тзв. паралелним удружењима војних пензионера, уз велику ште-

ту по јединство деловања Удружења и његов стварни идентитет.

У другој половини 2018. године органима Удружења доминантно је било питање како деловање Удружења, организацијски и садржајно, прилагодити новим условима у друштву и укупном стању на нивоима организовања. Због чињенице да су нека статутарна решења била превазиђена и да су негативно утицала на рад Удружења, разлози за промене су били више него оправдани.

На иницијативу председника Удружења Љубомира Драгањца, Главни одбор је, на седници одржаној 19. децембра 2018. донео Одлуку о доградњи и прилагођавању рада Удружења насталим променама. Циљ доношења оваквог опредељења, које је упућено градским и општинским организацијама, био је да се сагледају сви битни чиниоци који су утицали или би могли утицати на бољи и организованији рад Удружења.

У одлуци су, поред осталог, наведена и питања по којима су основне организације требале до 24. марта 2020. године, да доставе своја мишљења и предлоге и то по свим тачкама из садржаја одлуке.

С тим у вези Главни одбор је формирао

и комисију која је требала те предлоге целовито да сагледа и предложи могућа решења о изменама организацијске структуре и обима промена статутарних одреби које су постале лимитирајући фактор за боље и ефикасније деловање Удружења у целини.

Из оправданих разлога (епидемија изазвана вирусом ковид-19, дужина трајања ванредног стања и немогућност одржавања расправа на редовним седницама општинских и месних организација) и неоправданих разлога (због вероватне „сумње“ или „страха“ како ће те промене утицати на могуће јединство деловања у реализацији програмских задатака), започети процес је заустављен и изгубио се почетни замах да се он доведе до краја.

Удружење је скоро две године деловало у условима ванредног стања и епидемије изазване вирусом „ковид-19“. Стечена искуства из тог периода треба сагледати, целовито дефинисати и уградити постојећа упутства за рад Удружења у тим условима. То се првенствено односи на начин рада изабраних органа, систем информисања, пружање помоћи угроженим члановима и како их укључити у пружање помоћи државним органима у таквим условима и могућим кризним ситуацијама.

Обележавање 30-годишњице од оснивања УВПС је код већег дела чланства Општинске организације Нови Београд, а делом и код осталих организација, истакнут захтев да се у Удружењу поново покрене то значајно питање којим би се обезбедио континуитет рада и деловања Удружења у новим друштвеним условима.

Статут Удружења је флексибилан. Он је прописао принципе на којима функционише садашња организација Удружења. Промене или усклађивање статутарних норми је сложен процес. Промене треба да се учине у оним деловима Статута који ће омогућити да Удружењу организацијски и садржајно прилагоди стању у друштву и да се створе услови да се статутарне норме примењују најмање у два-три изборна циклуса.

Промене статутарних норми су сложен процес и оне се морају одвијати у више фаза, како би се дошло до коначног текста, усаглашеног тако да се ни у ком сегменту не наруши јединство деловања Удружења. Измењене статутарне норме морају да буду јасне и разумљиве и да се у свим организацијама на јединствен начин могу применити.

Постојеће добре намере за прилагођавање рада Удружења могу бити реализоване уколико се у свим изабраним органима, а нарочито у Главном одбору, створи повољна клима да се успешно спроведу, уважавајући сваки предлог који ће допринети да Удружење на дуже време успешно врши своју мисију на добробит својих чланова и свих војних пензионера.

Симеон Туманов

Пре четврт века, 24 марта 1999. године, претпоследње године 20. века, века у ком су човечанство задесила два светска рата, 19 земаља западне војне алијансе, предвођених лидером те војне организације, Сједињеним америчким државама, извршило је, без одобрења Савета безбедности Уједињених нација, агресију на СРЈ, суверену европску земљу, оснивача ОУН, која, ни тада, ни раније, није напала другу земљу, или учествовала у неком оружаном сукобу с другом државом. Био је то напад без преседана тада једине преостале војне алијансе, напад којим је, „пред ноге“ свих земаља, чланица међународне заједнице и светске јавности, бачено не само међународно право, већ и рукавица у лице свим слободољубивим државама и народима и тиме на најдиректнији начин предочене све благодети униполарног света. Била је то годинама детаљно припремана агресија која је имала за циљ да Србију баца на колена, да је, после дугогодишњих нечовечних и беспримерних економских санкција и уништавања привреде и војно порази. Планирана и детаљно припремљена копенена офанзива НАТО снага стационираних у Македонији, ипак није извршена јер је процењено да би, због одлучног отпора војске СРЈ и народа, губици агресора били већи од оних које су могли да „толерису“.

Коме су скривиле куће и цивили?

25 година од агресије НАТО-а на СРЈ

НЕЋЕМО НИ ДА ЗАБОРАВИМО НИ ДА ОПРОСТИМО

Током 78 дана и ноћи непрекидног бомбардовања, које су грађани Србије и Црне Горе проводили најпре у склоништима, а затим, живећи између „смиреле“ и „шизел“, како смо тада називали сирене за узбуђивање, у достојанственом отпору на градским трговима, мостовима и улицама, пилоти НАТО-а нису нападали само војне циљеве. У настојањима да затру српски народ и његов слободарски дух већ првих дана агресија обрушили су се на цивилне објекте, зграде, болнице, мостове, пруге, фабрике, инфраструктуру...

Беспримерна медијска хистерија

Упркос вишемесечној демонизацији српског народа, (у)чињеној с циљем његовог „препуштања на милост и немилост“ агресорима, деценијски углед који су Југославија и Србија уживале, не само у свету неспорних земаља, већ и код неких несумњиво моћних држава, попут Русије, Кине, Бразила, Индије, Француске, допринео је да се водећим инспираторима нечовечног бомбардовања СРЈ у једном тренутку, ипак, одлучно и беспоговорно каже „Доста је“. Медијску сатанизацију српског народа, започету још почетком деведесетих, а беспримерно захукталу уочи и током агресије на СРЈ, помињемо тек као необорив доказ чињенице да је агресија детаљно припремана и по свему судећи била неизбежна. Јер после Титове смрти, сетимо се, у западним медијима наговештавана је пропаст Југославије и настанак нових балканских државица. Тада је дат и „рок“ од десет година.

Током агресије, говорећи о Србима, речи нису бирали ни неки од водећих западних политичара, попут тадашњег немачког канцелара Хелмута Кола („Нека се Срби подаве у сопственом смраду“) Ричарда Холбрука (Срби су тек злочиначки дупеглавици“) генерала Жан Кота и Жосефа Бајдена, сенатора из Делавера који мисле да су „Срби неписмени, дегенерици, силоватељи, убице беба, касапни, агресори...“ Речи некадашњег америчког државног секретара Лоуренса Иглбер-

гера, да се „српска деца више неће смејати“, дата још раније, никада нећемо да заборавимо и наводимо их као јасан показатељ намера оних који су напали СРЈ. Злочини почињени у агресији још нису плаћени, али су тако суровом медијском хистеријом без преседана, никако случајном, барем на неки начин објашњени. Диригована и оркестрирана медијска кампања родила је и проузроковала нечовечне злочине, баш као што је и термин „коллатерална штета“. Она је обезличила све тадашње и будуће жртве агресије. А било их је много, поменућемо само неке најболније, најтрагичније и најмасовније.

„Коллатерални“ злочини

Агресија на СРЈ отпочела је 24. марта, нешто пре 20 сати, бесомучним бомбардовањем аеродрома у Батајници, касарне у Даниловграду, као и мноштва циљева на Косову и Метохији. И тако 78 дана и ноћи непрекидног бомбардовања које су грађани Србије и Црне Горе проводили најпре у склоништима, а затим, у свеопштем достојанственом отпору на трговима, мостовима, улицама. Пилоти НАТО-а нису нападали само војне циљеве. У настојањима да затру српски народ и његов слободарски дух већ првих дана агресија обрушили су се на цивилне објекте, згра-

Нису поштеђени ни мостови

НАТО је намерно гађао петрохемијске објекте

Један Србин је у САД недавно окачио на интернат ову фотографију из 1999. године, за коју су многи поверовали да је снимљена у Украјини

де, болнице, мостове, пруге, фабрике, инфраструктуру...

Крстареће ракете и авио-бомбе нису штеделе никога. Већ 5. априла у Алексинцу су гађани искључиво цивилни објекти. У беспримерном бомбардовању и ракетирању стамбених зграда и кућа, као и индустријских објеката погинуло је 12 цивила и причињена велика материјална штета. Десетак дана касније, 14. априла пилоти НАТО-а извршили су несумњив ратни злочин бомбардујући колону косовских Албанаца, избеглица који су се кретали на путу

између Ђаковице и Призрена. Погинула су 72 лица, а рањено много више, међу којима је био велики број жена и деце. Две недеље касније, у једном од многобројних бомбардовања Ниша, 7. маја је од касетних бомби страдало 14 особа, док је 70 повређено. Колоне цивила бомбардоване су и 14. маја код Призрена, када је од касетних бомби погинуло 87 особа, махом жена, деце и старца. У рушењу моста код Варварина 30. маја живот је изгубило најмање 11 цивила, а тешко повређено више десетина људи. У једном од многобројних

бомбардовања Новог Пазара 1. јуна је од удара бомбе у стамбену зграду страдало је 11, а тешко повређено 40 људи. И тако у недоглед. Бомбардовање зграде РТС 23. априла када је погинуло шеснаест радника телевизије, Кинеске амбасаде, болница, мостова, енергетских постројења, путева...

За планере агресије на Српј све је био „леgitиман војни циљ“, а „коллатералне штете“ тек разлог „за жаљење“.

Душан Глишић

РАЗМЕРЕ СУРОВОСТИ АГРЕСОРА

Током агресије НАТО-а на Српј у бомбардовању авио-бомбама и крстарећим ракетама страдало је око 2.500 цивила, међу којима и 89 деце. Страдало је и више од 1000 припадника Војске и полиције. Рањено је око шест хиљада цивила, као и више од 5.100 војника и полицајаца.

До 10. јуна забележено је више од 18.000 полетања авиона који су свакодневно бомбардовали градове Србије и Црне Горе. У почетку агресије дневно је у бомбардовању учествовало више од 70 борбених авиона да би касније тај број био и до 400 сваке ноћи. Готово да нема града у Србији који током тих трагичних 78 дана и ноћи, колико је трајало бомбардовање, није био на мети агресора. Бачено је око 22.000 тона бомби и других пројектила, међу којима и 37.000 забрањених касетних бомби и оних с обогатеним уранијумом. Бомбардовање је извршено са бродова у Јадрану, из авиона који су полетали из четири авио-базе у Италији и из база у земљама САД и Западне Европе. Разорена је инфраструктура, уништени привредни објекти, школе, здравствене установе, медијске куће, манастири, цркве, мостови, путеви. По жестини, учесталости и суровости у до тада незабележеном бомбардовању уништено је, или оштећено више од 25.000 стамбених објеката, онеспособљено око 500 километара путева, готово 600 километара пруга, оштећено 14 аеродрома, 19 болница, 20 домова здравља, на десетине вртића, школа, споменика културе, разорено је 38 мостова, док су 44 тешко оштећено.

У свом бесу због отпора Војске и народа у Србији и Црној Гори НАТО није презао ни од изазивања еколошке катастрофе с немерљивим последицама по становништво. Бомбардоване су рафинерије нафте и фабрике хемијских производа у Новом Саду и Панчеву, први пут у историји употребљене су и графитне бомбе за онеспособљавање електроенергетског система.

Заставник Велибор Бошевски добро памти команду коју је пре 25 година примио на Паштрику

НЕМА НАЗАД КАД ЗАПОВЕДА СРБИЈА

Морам да кажем: Бог је сачувао српске војнике у великој бици 1999.

Не окрећи главу. Назад немаш где. Назад је Србија. Може само напред - ове реченице као заповест је изговорио пуковник Божидар Делић војницима на Паштрику, на борбеној линији крајем маја 1999. Нашим војницима је тада претило да без залиха муниције буду надјачани таласима терориста који су се сливали низ планину током покушаја пробоја до царског града у српској Метохији. Хтели су да се повуку 100 метара уназад где би били боље заштићени.

Наређење: „Назад нема где, назад је Србија” и 25 година од када је изда-то још звони у ушима. А заповест без поговора и без калкулисања извршили су војници тада водника Велибора Бошевског, њих двадесетак који су се нашли у самом срцу пакла Папггрика у борбама прса у прса са надмоћним противником.

- Када сам чуо шта командује, Делићу сам кратко рапортирао: „Разумем, господине пуковниче. Борићемо се до последњег”. И одржали смо се и победили - овако се боја на Паштрику, четврт века од велике битке сећа Бошевски, сада заставник у пензији од 2003, „дискретни херој” војске Приштинског корпуса.

Каже да му је генерал Божа тада радио-везом обећао да ће добити поуну муниције, подршку и да је Делић одржао реч а његов вод за борбу са диверзантско-терористичким групама 549. бригаде је остао на положају.

- Само Бог нас је чувао на предњој линији Паштрика и наша војска - прича заставник Бошевски.

Велибор, тада 30-годишњак и његови војници специјалног вода Треће моторизоване чете заповест да се „пењу” на предњу линију добили су 25. маја, када је поручник Вучић који је до тада заповедао планином био рањен и надјачан терористима из Албаније.

Јуришала је цела шиптарска атлантска бригада прикупљена с коца

Велибор Бошевски са генералом Владимиром Лазаревићем

и конопца у Америци. Плаће-ници из Европе су били уз њих, локални терористи из Метохије и албанска армија. Ратовало се за неколико километара фронта одакле су Албанци мислили да се спусте у Метохију. Са неба је гађала и авијација НАТО тешких бомбама. Како се сећа наш саговорник, тог 25. маја су изгубили око 500 метара Србије и то је био краткотрајни успех Алијансе.

- До тог дана моја јединица је била у Журу испод Планаје. Командир капетан Грандић је кратко заповедио: „Спреми се, горе је пробијена линија”.

ИКОНЕ БОГОРОДИЦЕ И СВЕТОГ НИКОЛЕ

Велибор Бошевски је прошао три рата деведесетих година и уз страшне приче из борби има и много анегдота.

- Нашли смо се у касарни са пуковником Делићем током бомбардовања када су ракете пале на нашу трпезарију, на педесетак метара од нас двојице. Једва смо „претекли” а кад се прашина разишла Божа ме питао „Шта ти мислиш? Кажем: „Ја верујем у Бога и Русију! Он се окрене и каже: „Веруј у Бога.”

Пре тога су заједно били на Ораховцу, када су ушли у заседу.

- Повлачили смо се под ватром пар стотина метара назад, бацили смо се на земљу да избегнемо куршуме, и паднемо на новчаник. Буђе-лар ми је испао из џепа. А у њему икона Светог Николе, Богородице, делић славске свеће.

Уместо писане заповести за покрет рекао је само „нек ти је Бог у помоћи” - приповеда Бошевски.

И Бог је био на страни српских војника. Од Жура до Планаје војници су кренули са два „дајца” усред артиљеријске размене. Сачекао их је пуковник Драган Коњиковац на терену који је лично на површину месеца јер су га претходно „равнали” пројектили бомбардера Б52. Кратко су упоредили карте са начелником штаба и војници развијени у стрелце натоварени минобацачима пошли су у планински сумрак. Бог их спасао у наступању на вис преко 1.700 метара - нико није био ни огребан:

- Јесте био сумрак, али током тог покушаја пробоја и њихови и наши су засипали планину светлећим, обележавајућим мецима па се видело боље него по дану. Проблем је настао када смо стигли где треба и схватили да нема ровова него морамо да се упокојамо. Борбе су трајале пуних 15 дана, а Бог је опет био на нашој страни - нико нам за две недеље није погинуо.

Бошевски прича да су наше положаје у више наврата „тражили” амерички стратешки бомбардери желећи да их збришу:

- Нашли смо пећину на планини и део војника се тамо склањао. Ишли смо у срце планине када бомбе почну да падају. А о самом рату, шта да кажем. Трудиш се да надживиш противника.

Нико од војника вода за антитерористичка дејства са прве линије није погинуо, а непријатељ је имао велике губитке.

- Када је дошао 9. јун и пошто је споразум у Куманову потписан знали смо да морамо да се повучемо. Међутим, Албанци љути због пораза наставили су да нас засипају ватром. Испред нас на пропалцима лежали су њихови расути погинули, али они нису марили. И мада је званично био мир, код нас на Папггрику се ратовало све док се опет на небу нису појавили амерички Б52. Сручили су бомбе по Албанцима и насгала је лудница на њиховој радио-вези.

Повлачења са Паштрика Велибор се сећа са сетом. Док су напуштали касарну у Призрену када су Немци већ улазили, многи наши су плакали. Бошевски је потом 12. јуна рањен на превоју Дуље из заседе. Због тога је четири године касније морао у пензију. Додаје да се не заборави: На Паштрику су са њим били и десетари Игор Јевремовић и Дејан Жидер, разводник Мирослав Настић Мирослав, десетар Златановић, Бранимир Палачевић, војник Саша Миљковић, водник Павловић...

Сви они се од 2000. године окупљају крајем маја у неком од градова Србије, кад већ не могу на Паштрик.

- И даље смо у сгроју, чекамо на наређење Србије. Сви би се вратили на Паштрик. Тамо нас Бог чува - завршава херој.

Драгвн Вујичић
Извор: Новости

Са 10. седнице годишње Скупштине Ветерана ВОСС

ПРЕДАНО ИЗ ЗАДАТКА У ЗАДАТАК

По свему судећи минула година остаће упамћена по сјајном пројекту „Мудрост је оружје јаких“ који је бацио нешто више светла на историјат наше војнообавештајне службе

Директору ВОА генерал-мајору Зорану Стојковићу Плакету ВВОС
је уручио председник Јован Милановић

Седница годишње Скупштине одржана је 22. фебруара у Кристалној сали Дома ВС. У уводној речи, председник Скупштине Јован Милановић је поздравио чланове ВВОСС и госте. Минутом ћутања одата је почаст преминулим припадницима ВВОСС.

Дневни ред је обухватио (1) извештај о раду ВВОСС у 2023. години; (2) извештај Надзорног одбора о раду ВВОСС (3) избор нових чланова у органима Удружења; (4) предлог Плана рада за 2024. годину; (5) доделу признања и чланских карата новопримљеним члановима.

Председник УО Градимир Јовановић је поднео Извештај о раду Удружења за 2023. годину. Истакао је услове и специфичности у којима се одвијао рад Удружења између две седнице Скупштине, као и детаљну анализу реализације Плана рада за 2023. годину, укључујући и редовне и ванредне задатке, обавезе и активности. Истакао је успехе у реализацији задатака и активности, као и позиционирање Удру-

жења у систему и друштву. Посебно је нагласио значај сарадње ВВОСС са другим удружењима у земљи и иностранству. Апострофирао је и успостављену сарадњу са Општинском Гаџин Хан. Посебно је маркирао приоритете и тежишне задатке за 2024. годину, значај сарадње са МО и ВС. Рад је нарочито подстакла реализација пројекта са МО и наставак реализације покретног пројекта са Министарством за рад, запошљавање, борацка и социјална питања. Током извештајног периода преминула су три члана, али је примљено 12 нових, тако да је Удружење нарасло на 239 чланова.

Генерал-мајор Зоран Стојковић, директор Војнообавештајне агенције МО поздравио је присутне и истакао да рад Удружења у протеклом периоду, био плодонosan. Изразио је уверење да ће се сарадња наставити и у наредном периоду. Изразио је спремност да пружи помоћ Удружењу.

Државни секретар у Министарству

одбране Милан Јелић поздравио је присутне у своје и у име министра одбране и истакао значај искуства у професионалном односу према задацима и обавезама и посебно достизању статуса ветерана. Нагласио је да се не сме заборавити традиција и пожртвованост у обављању постављених задатака.

У извештају Надзорног одбора подвучено је да није било пропуста у раду удружења, те да су финансијска средства наменски утрошена.

Скупштина је обавештена да је на састанку УО одржаном 19. фебруара констатовано да три члана Управног одбора због обавеза не могу да испуне обавезе, па је потребно изабрати нове. За чланове Управног одбора, уместо Жељка Гајића, Слободана Дамјановића и Дарка Немета изабрани су Радослав Шкорић, Раде Шарчевић и Милан Пејовић. За заменика председника Скупштине изабран је проф. Др Бранко Крга.

С обзиром на то да је Милан Пејовић изабран за члана Управног одбора, на место члана Надзорног одбора замениће га Јован Мијаковић.

План рада, а и претходни извештаји, једногласно су усвојени.

За изузетну сарадњу и допринос у реализацији активности и афирмацији удружења додељена је Плакета ВВОС директору ВОА, генерал-мајору Зорану Стојковићу и генерал-мајору у пензији Радославу Шкорићу. Медаљон је додељен Дарку Немету, заставнику прве класе у пензији. Признања им је уручио председник Скупштине Јован Милановић.

Након тога је саопштено да је на седници Управног одбора 20. новембра, поводом реализације пројекта „Мудрост је оружје јаких“ одлучено је да се за изузетан допринос у реализацији пројекта плакета додели генерал-пуковнику у пензији проф. др Бранку Крги, захвалница Николи Божићу, Љубинку Кнежевићу, Бобану Ранђеловићу, Жарку Стојковићу, Миодрагу Капору, Драгану Радулцу, Велибору Базовићу и Дарку Немету. Признања је уручио председник УО Градимир Јовановић.

Чланске карте уручене су новим члановима Удружења.

Властимир Марковић је питао за начин и време доделе споменица. Одговоре су дали Миодраг Капор и Лав Григорје Пајкић Пајкић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање социјална и борацка питања. Суштина је да када се прикупи 500-1.000 решења даје се налог за израду кованице новца, а министар Селаковића је одлучио да их лично уручи.

Стојан Здравковић је изнео информацију да се у неким општинама не признаје статус борца, а и да треба радити на што већем публицитету о ветеранима и њиховим борацким правима.

Председник Скупштине Јован Милановић је закључио је да је Удружење извршило задатке које је могло, у складу са ситуацијом, а и да пружа пуну подршку државном и војном руководству у вези са увођењем редовног војног рока. Сугерисао је да се чланови масовно укључе у обележавање 25-годишњице од агресије НАТО-а. Од свих чланова Удружења, како је казао, очекује се већа активност.

Нова регулатива о рецептима

**ЕЛЕКТРОНСКИ
И ПАПИРНАТИ ДОКУМЕНТ**

Стварају се услови за коришћење електронских рецепата у војноздравственим установама, а тамо где је то неприменљиво у употреби ће бити рецепти штампани на папиру

У „Службеном војном листу“ број два од 22. јануара ове године донета је одлука о садржини, облику и коришћењу лекарских рецепата у војноздравственим установама и санитетским јединицама и установама Војске Србије. С обзиром на значај тог документа, одлуку доносимо изворно у целисти. На основу члана 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), а у вези са чланом 3. став 5. и чланом 36. Закона о

здравства („Службени гласник РС”, број 92/23), чланом 20. ст. 1. и 2. Уредбе о начину остваривања права из здравственог осигурања војних осигураника и чланова њихових породица („Службени гласник РС”, бр. 36/94 и 88/19) и чланом 24. у вези са чланом 17. став 4. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 - др. закон), министар одбрале

доноси ОДЛУКУ**О САДРЖИНИ, ОБЛИКУ И КОРИШЋЕЊУ ЛЕКАРСКИХ
РЕЦЕПАТА У ВОЈНОЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА
И САНИТЕТСКИМ ЈЕДИНИЦАМА
И УСТАНОВАМА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ**

1. Овом одлуком одређују се садржина, облик и начин коришћења лекарских рецепата за прописивање и издавање лекова и медицинских средстава у војноздравственим установама и санитетским јединицама и установама Војске Србије (у даљем тексту: војноздравствене установе).

2. Прописивање и издавање лекова и медицинских средстава у војноздравственим установама, врши се посредством Здравственог информационог система.

Изузетно од става 1. овог члана прописивање и издавање лекова и медицинских средстава може се вршити и на папирном рецепту, ако не постоје технички услови или ако не постоји електронска размена података, односно за лекове и медицинска средства којих нема у војноздравственим установама.

3. Прописивање и издавање лекова и медицинских средстава у војноздравственим установама врши се кроз модул „Рецепти” у Здравственом информационом систему (у даљем тексту: е-рецепт).

4. У војноздравственим установама када нема техничких услова за прописивање и издавање лекова и медицинских средстава путем е-рецепта, користи се лекарски рецепт у папирном облику (Образац СнСл-15.3), који се попуњава ручно.

5. Лекарски рецепт је правоугаоног облика, димензија 97 x 200 мм, штампан на папиру, граматуре 80 г/м квд. Боје штампе су црна и светлоплава са гијош мрежицама на белом папиру.

6. Образац лекарског рецепта има три дела:

У првом делу, у горњем левом углу, у два реда исписан је текст: „РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО

ОДБРАНЕ”, а у горњем десном углу налазе се: ознака „Образац: СнСл-15.3” и место за баркод. Испод текста налази се рубрика: „Име и презиме”, испод те рубрике, са леве стране су рубрике: „ЈМБГ”, „Број здравствене књижице”, и „Број картице здравственог осигурања”, а са десне стране - рубрике: „Основ осигурања”, „Држава” и „Основ ослобађања од партиципације”.

У другом делу налази се рубрика: „Назив здравствене установе”, испод те рубрике са леве стране су рубрике: „Шифра здравствене установе”, „Шифра прописаног лека” и „Број картона/протокола”, а са десне стране - рубрике: „Датум прописивања лека”, „ИД број лекара” и „Шифра дијагнозе”. Испод наведених рубрика, са леве стране налазе се: ознака „Кр.” и вертикална линија, испод вертикалне линије, са леве стране је место за отисак печата војноздравствене установе: „М. П. здравствене установе”, а са

десне стране је рубрика: „Потпис и факсимил лекара”.

У трећем делу, са леве стране налазе се рубрике: „Шифра издатог лека”, „Редни број рецепта”, „Датум издавања лека” и „Потпис и факсимил фармацеута”, а са десне стране - рубрике: „Количина издатог лека”, „Цена лека”, „Износ наплаћене партиципације” и „Потпис лица које је примило лек”. У доњем делу лекарског рецепта налази се место за отисак печата апотеке: „М. П. апотеке”.

Образац СнСл-15.3 дат је у Прилогу ове одлуке и чини њен саставни део.

7. Ако лека односно медицинског средства прописаног на е-рецепту нема у војноздравственој установи, здравствени радник на обрасцу рецепта СнСл-15.3 штампа податке које генерише Здравствени информациони систем, укључујући баркод, текст: „Овај рецепт је електронски генерисан и важи без потписа и факсимила лекара”, ИД број корисника који је рецепт одштампао и датум штампања рецепта.

Здравствени радник из става 1. ове тачке на полеђину лекарског рецепта ставља штампил следеће садржине: „ПРОПИСАНИ ЛЕК ОДНОСНО МЕДИ-

Много времена се непотребно губи код лекара на исписивање рецепата, посебно ако је реч о оним осигураницима са више болести

У ери дигитализације лакше је пословање

Уз осмех и лек

ЦИНСКО СРЕДСТВО МОЖЕ СЕ ПОДИЋИ У ЦИВИЛНОЈ АПОТЕЦИ” и оверава својим потписом и печатом војноздравствене установе, односно јединице или установе Војске Србије.

8. Ако лека односно медицинског средства прописаног на образцу рецепта СнСл-15.3 нема у војноздравственој установи, здравствени радник на полеђину лекарског рецепта ставља штампил следеће садржине: „ПРОПИСАНИ ЛЕК ОДНОСНО МЕДИЦИНСКО СРЕДСТВО МОЖЕ СЕ ПОДИЋИ У ЦИВИЛНОЈ АПОТЕЦИ” и оверава својим потписом и печатом војноздравствене установе, односно јединице или установе Војске Србије.

9. Рецепт из тач. 7. и 8. ове одлуке војни осигураник реализује у цивилној апотеци.

10. Лекарски рецепт у папирном облику (Образац СнСл-15.3) користи се и у цивилним здравственим установама у којима се лече војни осигураници у складу са Уговором о пословно-техничкој сарадњи између Фонда за социјално осигурање војних осигураника и Републичког фонда за здравствено осигурање.

У случају коришћења у цивилним здравственим установама, лекарски рецепт (Образац СнСл-15.3), се не оверава у складу са тачком 8. ове одлуке.

11. Једним лекарским рецептом може се прописати само једна врста лека и медицинског средства за једно осигурано лице.

12. Лек и медицинско средство издају се само на лекарски рецепт који је правилно попуњен.

13. Лек и медицинско средство про-

писују се у количини која је према стању болесника и природи обољења потребна за лечење до седам дана за акутна, односно до 30 дана за хронична обољења.

Изузетно од става 1. ове тачке, за потребе примене лека и медицинских средстава у дужем периоду, а на основу стручне процене здравственог стања пацијента, може се прописати лек и медицинско средство за обновљиво издавање које важи за период означен на лекарском е-рецепту, а највише шест месеци од дана прописивања лека и медицинског средства.

Изузетно од ст. 1. и 2. ове тачке, ако се терапија за хронична обољења

није мењала у претходних година дана, на једном рецепту - образцу СнСл-15.3 лекови и медицинска средства могу се прописати у количини потребној за два месеца.

14. Лекарски рецепт важи 30 (тридесет) дана од дана прописивања.

15. Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о садржини, облику и коришћењу лекарског рецепта у војноздравственим установама („Службени војни лист”, број 16/13).

16. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном војном листу”.

Образац: СнСл-15.3

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

Име и презиме	
ЈМБГ	Основ осигурања
Број здравствене књижице	Држава
Број картице здравственог осигурања	Основ ослобађања од партиципације
Назив здравствене установе	
Шифра здравствене установе	Датум прописивања лека
Шифра прописаног лека	ИД број лекара
Број картона/протокола	Шифра дијагнозе
Rp.	
М. П. здравствене установе	Потпис и факсимил лекара
Шифра издатог лека	Количина издатог лека
Редни број рецепта	Цена лека
Датум издавања лека	Износ наплаћене партиципације
Потпис и факсимил фармацеута	М. П. апотеке
	Потпис лица које је примило лек

Нови војни рецепт прилагођен електронској и папирној употреби

Из Ратног дневника генерал-пуковника
Небојше Павковића

О УПОТРЕБИ 63. БРИГАДЕ

Командант пуковник Илија Тодоров тврди да старешинекоје нису изводиле специјална дејстванемају осећај за тактичке могућности јединице да због тога постављају нереалне задатке који могу изазвати велике жртве. Пре упућивања јединице на задатакнису били решени проблемитехничко-организацијске природе, као што су: попуна компатибилним средствима везе са осталим јединицама; опремање одговарајућим теренским возилима, разменаобавештајних информација са КомандомПриштинског корпусаи командама бригада у чијој зони изводе борбена дејства; усаглашавање докумената за тајно командовање, организација ватрене подршкеартиљерије, помоћ приликомизвлачења и збрињавања рањеника и др.

Генерал Лазаревић после двадесет минута долази са командантом 63. падобранскебригаде, мајором Илијом Тодоровим. Поздрављам команданта Тодорова. Каже да је дошао да у обилазак јединице. Међутим, убеђен сам да је дошао по наређењу начелника ШВК. Ова елитна јединица је формацијски у саставу РВ и ПВО. Штаб ВКје прелотчино део ове јединице КомандиТрећеармије, а Командаармије КомандиПриштинског корпуса. Тренутно се налази у рејону Дечана. Мајор Тодоров потврђује да је дошао по наређењу Команде РВ и ПВО, односно ШВК, да сагледа примедбе које се односе на „ненаменску” употребу ове јединице. Упознат је са неким проблемима у вези са тим тврдњама, али нема правих информација. Разговараће са командирима на терену.

„Оно што је мени познато, односи се на задатке који су постављени јединици и у супротности су са правилом употребе падобранских јединица”, рекао је Тодоров. Тражим да конкретно објасни у чему је проблем кодпостављања задатака јединици. Подсећам гадаје у рејону Дечана и Кошара и да на Косову и Метохији ратује још од 1998. године. Не одговара. Видим да му је непријатно. Ипак, објашњава да је из извештаја, који добија из јединице, закључио да је највећи проблем издавање већег броја задатака одједном, и то одстарешина који нису стручни и компетентни за специјална дејства. То, по мишљењу непосредних старешина, директно угрожава јединицу и доводи у питање успешно извршење постављених задатака. Наводи примерангажовања јединице у рејонима Маја Глава и Раша Кошарес. Наглашава да старешинекоје нису изводиле специјална дејстванемају осећај за тактичке могућности јединице да због тога постављају нереалне задатке који могу изазвати велике жртве. Поред тога Тодоров истиче да пре упућивања јединице на задатакнису били решени проблемитехничко-организацијске природе, као што су: попуна компатибилним средствима везе са оста-

лим јединицама; опремање одговарајућим теренским возилима, разменаобавештајних информација са КомандомПриштинског корпусаи командама бригада у чијој зони изводе борбена дејства; усаглашавање докумената за тајно командовање, организација ватрене подршкеартиљерије, помоћ приликомизвлачења и збрињавања рањеника и др.

Без увијања

Прихватам све што је рекао Тодоров. Нисам био упознат сасвим детаљима око издавања задатака овој јединици, међутим, он је у праву. Ова јединица је намењена за извршавање најсложенијих и најтежих задатака. Потпуно разумем Тодорова кад каже да јединица мора бити добро припремљена и опремљена да може аутономно да изводи борбена дејства. У току извршења задатака јединици се мора пружити помоћ брзо, мора бити подржана ватром и мора да постоји добар план за њено извлачење из тешке ситуације.

У вези са истакнутим проблемима и захтевима, наређујем Лазаревићу да их реши и да се падобранцимастворе сви услови за успешно извршавање задатака, укључујући редовно достављање обавештајних информација израду прецизних планова садејства и сарадње са свим јединицама у чијој зони се ангажују.

Ни ја, а ни Лазаревић, не слажем се са примедбом да је Бригада прерано уведена у борбу. Њено ангажовање наметнуто је темпом агресије која не даје много времена за тактизирање, а ради се о јединици која добро познаје територију Косова и Метохије и има добро искуство у борби са ОВК.

У вези са даљим ангажовањем ове јединице, кажем мајору Тодорову да искористи свој боравак и изврши морално-психолошке припреме људстваи да у договору са генералом Лазаревићем изабере локацију за базирање јединице у рејону села Јуник и Батуше. Посебно захтевам да командант Борбене групе „63” буде непрекидно на

директној вези са Лазаревићем и командантом 125. моторизоване бригаде, пуковником Живановићем, у чијој зони јединица тренутно извршава задатке.

Што се тиче задатака који чекујуову јединицу, упозоравам да се не сме употребљавати за извршење класичних задатака, већ примерених намени бригаде. Пре свега: за откривање ШТС и терористичких група које лутају у зони 125. моторизоване бригадеи на коридору према граници са Албанијом, за заробљавање терориста, извршење диверзија и препада на групе које се припремају за напад на територију Косово и Метохија итд. Јединица мора да буде спремна за извршење задатака и на територији Албанијекоје постави лично генерал Лазаревић. За тај задатак мора се обезбедити што већа аутономност јединице за самостална дејства на непознатој територији за дуже време.

Поносни на елитну и легендарну јединицу

Наглашава Тодорову да на терену оствари контактса командантима бригада и начелником ШтабаПриштинског корпуса и да су то људи са којима ће контактирати и дефинисати задатке и наређења за јединицу.

На разстанку Тодоров каже да његов долазак на Косову и Метохију не треба схватити као контролу, већ као обилазак јединице бригаде, као што је то била пракса и претходних година.

Пре него што је Тодоров отишао, подсећам Лазаревића да што пре припреми извештај о несталом војнику Бобану Миленковићу и да лично провери податке пре слања ШВК. Док одлази, посматрам мајора Илију Тодорова и присећам се догађаја из 1998. године, када је његова јединица водила тешке борбе са ШТСу истом региону где се налази и данас.

С правом смо сви у ВЈ поносни на ову јединицу. Ја је сматрам најелитнијом и легендарном. Елитна је због бројних тешких задатакакоје је са успехом извршавала последњих година на најтежим местима, и увек у првим редовима на бранику одбране наше земље. Легендарна, зато што је постала симбол непобедивости, храбрости и хероизма због необјашљивог јединства и другарства које је у њој влада, а посебно због њених припадника који су дали живот за своју земљу. Где год је било најтеже, ишла је она. Увек је, без обзира на претрпљене губитке, излазила као победник. Кроз сећање ми пролазе разни догађаји и ситуације у вези са овом јединицом. Међутим, незаборавни и тужни догађај је погибија начелника Штаба ове бригаде, Горана Осто-

јића, 28. јула 1998. године. Упознао сам стаситог мајора, родом из Бачког Доброг Поља, 22. јула 1998. године, седам дана пре него што је погинуо. Дошао је на Истуренокомандноместо Приштинског корпуса у Ђаковици и представио се: „Господине генерале, ја сам мајор Остојић, начелник Штаба 63. падобранске бригаде. Дошао сам да се упознам са Вама и да обиђем капетана Срдановића и десетара Тодоровића, који су јуче рањени код Карауле Кошаре“.

Сећање на мајора Остојића

Одмах сам схватио да „имам посла“ са врхунским војником и професионалцем. Гледао сам у мајора који је седео преко пута мене и који се прочуо по јунаштву, а понашао се скромно и ненаметљиво. Сећам се да смо пили кафу и хладан сок. Била је велика врућина. Журио је да се врати у јединицу буде са својим војницима. Поздравио сам се са њим, пожелело му срећу и упозорио да чува своје људе и себе од опасности које прете од Јуничке планине.

Нисам могао да претпоставим да нам је то и први и последњи сусрет. Када сам сазнао за његову погинућу, био сам љут на себешто нисам дуже са њим разговарао, што га нисам више саветовао што га нисам „отерао“ са Косова и Метохије Београд. Међутим, од судбине сене може побећи, а Остојић се са својом судбином „сусрео“ баш на трагичној Јуничкој планини, на објекту Раденица.

После краћег излета у прошлост, враћам се у стварност. НАТО авијација још није почела да сеје смрт на Косову и Метохији и југу Србије. Ценим да није разлог лоше време и неповољне временске прилике, већ промене у начину употребе авијације.

Користим затишје да потпишем документ: Захтев ПТТ-у Србије у коме тражим да због отицања тајних војних података у зони Нишког и Приштинског корпуса ставе забрану роминга, односно могућност коришћења телефонских апарата продатих у СР Југославији, преко мреже мобилне телефоније Македоније; Објашњење јединицама Треће армије примени прописа о радној обавези и одлуке о увођењу радне обавезе.

Извештај са Ђеравице

У ваздушном простору изнад Космета и у зони Треће армије још нема агресорске авијације. Мислим да је ово најдужа пауза између два налета. Већ десет дана нисам био у обиласку јединица. Одлучујем да

посетим 125. моторизовану бригаду и јединице на Кошарама. Кажем генералу Ђаковићу да је време да одем на лице места и сагледам проблеме које имају јединице у одбрани државне границе. „Тамо смо сада најпотребнији. Планирај што пре обилазак Кошара и поведи Дрецуна и још неког новинара да направе репортажу о херојима са Кошара“.

Долази Лазаревић који чује о чему разговарамо и објашњава да се Дрецуна јављао са Ђеравице. „Био је на самој граничној линији и снимил репортажу о Кошарама и објекту Раша Кошарес“, објашњава. Питам где је био.

„Како сам га разумео, негде између тт 2.250, Мрчај, и Карауле Кошаре“, одговара. „Он, стварно, није није нормалан. Могао је да погине гореи да га нико не нађе“, коментаришем.

„Рекао ми је да су сниматељ Магочи, потпуковник Николић и он иза наших положаја, у позадини ШТС. Мислим да је био и на територији Албаније“, каже Лазаревић објашњава да су пошли са групом артиљеријског извиђача пронађу осматрачницу за навођење наших артиљеријских батрија за дејство по објекту Раша Кошарес. „Мислим да он треба да стигне сваког тренутка. Има проблема са нашом Информативном службом и својим шефовима из РТС-а“. Не схватам каквих проблема има Дрецуна са Информативном службом ВЈ. Са нестрпљењем очекујем његов долазак.

Проблеми са Информативном службом

Причам Лазаревићу и осталима како сам 1997. године, као начелник Одељења за оперативне послове и обуку Приштинског корпуса, са тадашњим начелником Штаба Приштинског корпуса, генерал-мајором Момиром Вукадиновићем, био на том делу државне границе и на караули „Ђеравица“. Тада је било релативно мирно, али и ризично, пролазити кроз шиптарска села Јуник, Батуша, Вокша, и Лоћане, па коритом реке Лочанске бистрице, преко објекта Вокша и Ереничког потока доћи до Карауле, „Ђеравица“ на надморској висини од 2.143 метра, на самој граничној линији. Караула се налазила почетку гребена Јуничке планине и у подножју највишег врха у СР Југославији, Ђеравица (2.656 метара). Том приликом нисам стигао да се попнем на највиши врх у земљи, јер је почео да пада мрак.

Непосредно пред почетак НАТО агресије

хеликоптром сам прелетео изнад тих 2.656 метара приликом обиласка Карауле „Бошко Жиловић“, на тромеђи Црне Горе, Србије и Албаније, између планине Богићевице и Ђеравице. Том приликом, у намери да што боље осмотрим путеве на територији Албаније и видим Велико језеро у подножју Ђеравице, ушли смо у ваздушни простор Албаније. То ми је рекао пилот хеликоптератек касније. На топографској карти сам видео маршруту којом смо летели препознао и два језера која смо уочили на албанској територији, Љ. и Дашит и Љ. и Силијбицес, која се налазе на око 1.000 метара од граничне линије. Објашњавам Лазаревићу да сам врх Ђеравице прелетео на висини од 20–30 метара. Био сам изненађен што је састављен од великих громада стена које су ме подсетиле на изглед неких пирамида које је начео зуб времена.

„Када се са Ђеравице гледа са веће удаљености, добија се утисак да су јој падине равне. То је привидно. Мислим да се без алпинистичке опреме не може попети на врх“.

Поновосе враћам на Дрецуна. Требало је и храбрости и физичког напрезања да се стигне до гребена Јуничких планина. Поготово сада, због ратних дејстава лоших метеоролошких услова и високог снега.

„У сваком случају је добро што је наша извиђачка група успела да се пробије до тог објекта. Са њега артиљеријски извиђачи могу добро да осматрају и контролишу све комуникације на територији Албаније и објекте Раша Кошарес и Маја Глава и наводе артиљеријске батрије“.

„Где сте, ратни другови. Док се ја пенетрам по Ђеравици, ви уживате. Где сте да ми правите друштво“, гласно говори Дрецуна који са Магочијем долази на Командноместо.

„Ми о вуку, а вук на врата. Добро је да си дошао. Послао сам телеграм да те ухапсе и приведу“, одговрам. Упозоравам га да више не сме без одобрења и знања Лазаревића да лута Косметом јер је ризикантно и опасно.

„Другари, добро је што мислите нанас, али мени већа опасност прети од ШВК“, одговара.

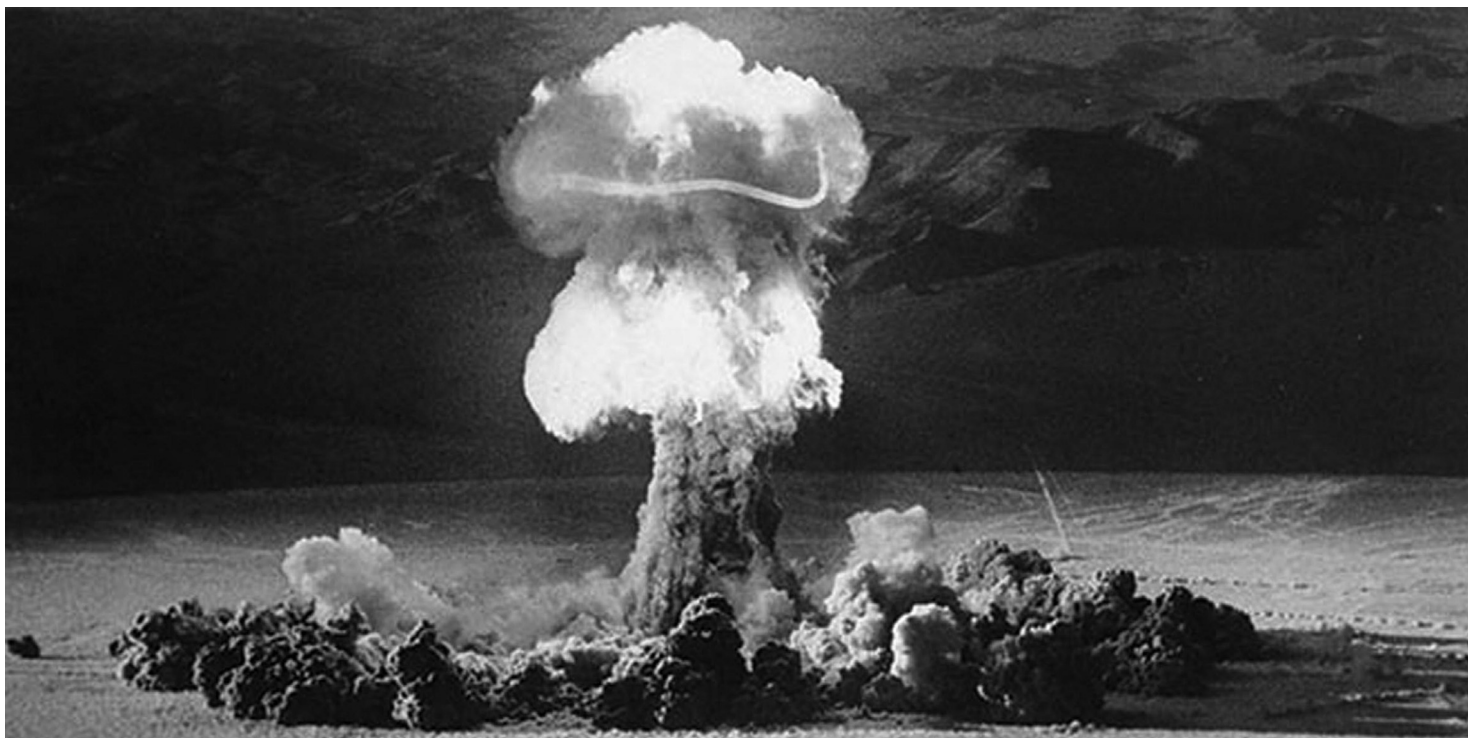
Тражим да објасни о чему се ради. Објашњава да има проблема са својим шефовима у Београду, јер њих „притискају“ из Информативне службе ВЈ, да мора све материјале које направи на Косову и Метохији да шаље на цензуру пуковнику Новковићу.

„И данас ме је звао пуковник Новковић и тражио да му пошаљем репортажу. Нећу то да радим. Магочи и ја се излажемо ризику и нећу да се неко други кити нашим перјем“, категоричан је Дрецуна, и наставља: „Нећу да они монтирају и секу моје прилоге“.

Питам га шта је тражио на Ђеравици и због чега се није јавио да иде тамо. Прича да је отишао да направи репортажу о херојима са Кошара, да је боравак на гребену Јуничке планине, између Кошара и Ђеравице, забележио камером да је на лицу места направио извештај и снимом изјаву потпуковника Николића. Показује ми скицу терена где је био. Практично, иза објекта Раша Кошарес, односно иза леђа групе ШТС који су држали положаје на овом објекту. Показује снимљени материјал и објашњава да иде да монтира прилог. Тражим да што више говори о војницима и старешинама са прве линије одбране и да реално прикаже стање на државној граници. Одлази задовољан.

Они су елитни састав наше војске за најтеже задатке

НОВА ЕРА: Живимо у времену цивилизацијских – историјских и геополитичких промена незабележених размера

НУКЛЕАРНА ЗАВЕСА

ДРУГИ ДЕО

Иако у сржи украјинске кризе лежи ширење НАТО-а на исток, оно се наставља уз потпуно игнорисање начела права на једнаку безбедности свих. Финска и Шведска, земље које су дуго биле симбол неутралности, толеранције и детанта, прихватиле су позив да постану 30. и 31. чланица НАТО-а. Приступање Финске ратификовано је априла 2023. године, што је омогућило излазак пакта на руске границе за додатних 1.340 км. Шведска чека да САД испослује укључујуће турског и мађарског приговора на њено приступање. Поред тога, четири скандинавске земље – Данска, Норвешка, Шведска и Финска – потписале су дугорочне споразуме са САД којима су дозволиле трајно стационирање америчких снага и војне опреме на својој територији. Немачка је закључила сличан споразум са Литванијом за стационирање око 5.000 војника.

Формула која је примењена за најновије ширење НАТО-а састоји од неколико корака: први, америчка пропаганда шири страх од наводног напада Русије; други, „угроженима“ нуди војну заштиту у замену за веће војне буџете ради већих наруџбина од америчке војне индустрије; трећи, успостављање америчких војних база укључујући размештање нуклеарног наоружања; четврти, наметање потпуне америчке војне контроле над европским континентом, од Северног леденог мора до источног Блиског истока; и пети, одвајање Европе од Русије, овог пута завесом од нуклеарног наоружања.

Формулу која је примењена за најновије ширење НАТО-а чини неколико корака: први, америчка пропаганда шири страх од наводног напада Русије; други, „угроженима“ нуди војну заштиту у замену за веће војне буџете ради већих наруџбина од америчке војне индустрије; трећи, успостављање америчких војних база укључујући размештање нуклеарног наоружања; четврти, наметање потпуне америчке војне контроле над европским континентом, од Северног леденог мора до источног Блиског истока; и пети, одвајање Европе од Русије, овог пута завесом од нуклеарног наоружања

Пише:
Живадин
Јовановић

Какви планови САД и НАТО-а леже иза нагомилавања трупа и војног арсенала, не искључујући нуклеарно оружје, на руским границама? Имају ли излазну стратегију? Да ли очекују да ће Русија бити само посматрач? „Рат у Украјини је само показатељ најтеже кризе западњачке цивилизације“ – сматра Едуард Лозански, председник Америчког универзитета („Континент САД“, 6. децембар 2023).

Ко је ко?

Чини се да је Запад, пре свега садашње америчко руководство, спреман да посеје и одржава страх, неизвесност и глобалне поделе, вероватно у нади да ће им то помоћи да дисциплинују своје савезнике, одржавају конфронтацију, доминирају и стварају нове послове за свој војноиндустријски комплекс и привреду у целини. Сличне тактике користе да застрашују своју јавност наводним несавесним деловањима Кине, Русије и земаља које називају тоталитарним режимима и за које тврде да подривају демократију, развој и безбедност Америке. Те земље наводно се мешају у унутрашње ствари САД, изборни процес, шпијунирају и подмићују политичаре и грађане, краду технолошке иновације, и свашта друго. Многи посматрачи америчког политичког спектра тврде да је доба „новог макартизма“, у којем свако сумња на сваког, увелико у току.

Прошле године се одиграло мноштво

ГОДИНА ИЗБОРА

Година 2024. биће година избора. Наредних месеци одржаће се више од 70 парламентарних и председничких избора у земљама које имају 4,2 милијарде људи, више од половине светске популације. У јуну 2024. биће одржани избори у 27 држава чланица ЕУ за избор 705 посланика Европског парламента. Уследиће формирање нове Европске комисије и постављање њеног председника (извршна власт ЕУ)

Највише пажње, као и обично, изазивају новембарски председнички избори у САД. Од њиховог исхода зависи не само куда ће се кретати унутрашњи развој још увек најмоћније економске, технолошке и војне силе на планети већ и то у ком правцу ће се одвијати глобални односи у свету – ка смиривању, коезистенцији и развоју или ка конфронтацији и глобалном судару, не искључујући и нуклеарни. Предстојећи избори се одржавају у сенци, практично, у условима још увек сасвим незавршених претходних председничких избора. Судски процеси у којима садашњи председник оптужује претходног за покушај државног удара, а претходни бившег за изборну крађу и корупцију, још увек су у току. Земља која је симбол напретка и богатства суочена је са падом животног стандарда и сиромаштвом које је свакодневна стварност за више десетина милиона њених грађана. Земља која је дуго претендовала да је еталон људских права и демократије, њихов извозник, суочена је са системским расизмом, неонацизмом, социјалним, економским и политичким поделама, од основних до највиших нивоа. Упућенији амерички и страни аналитичари тврде да је америчко друштво данас дубље подељено него икада у историји после грађанског рата.

Много је стрепњи и неизвесности. Ипак, једно је извесно, свет је, без обзира на сопствене поделе и критичан однос према политици хегемонизма, доминације и интервенционизма САД у међународним односима, заинтересован за слободне, фер и демократске изборе у САД. Преовлађује свест да су демократија и стабилност САД важна претпоставка мира и стабилности у свету. И очекивање да ће САД, когод буде изабран за новог председника, поштовати равноправност и немешање, без претензија на „изузетност“ и привилегије. Свет се, иначе, креће у том смеру.

Према водећим светским медијима, наредних месеци одржаће се више од 70 парламентарних и председничких избора у земљама које имају 4,2 милијарде људи, више од половине светске популације. У јуну 2024. биће одржани избори у 27 држава чланица ЕУ за избор 705 посланика Европског парламента. Уследиће формирање нове Европске комисије и постављање њеног председника (извршна власт ЕУ). Према писању портала „Политико“, скорашња анкета коју је спровео ИПСОС у седам западних земаља, укључујући САД, Француску и Уједињено Краљевство, показује да грађани сматрају да је демократија у њиховим земљама лошија него што је била пре пет година. Приметно је све веће незадовољство јавности

Европске уније начином на који демократија функционише, како на нивоу Уније, тако и на националним нивоима.

Кредитбилни посматрачи сматрају да је незадовољство грађана ЕУ стањем демократије у порасту из више разлога. Први је опште осећање да владајуће политичке елите нису под демократском контролом, нарочито извршна грана власти у ЕУ (Комисија), која се не бира на изборима а располаже великом моћи и средствима. Важне одлуке све чешће доносе неформалне групе моћи, закулисно, док демократске институције као што је Парламент остају по страни или се користе само да потврде оно што је већ другде одлучено. Други су инфлација и убрзани пад животног стандарда маса, док истовремено богата елита постаје још богија, чиме се продубљује друштвено економски јаз међу њима. Упркос великој пропаганди која их убеђује у супротно, све већи број људи увиђа да узроци таквог пада животног стандарда јесу нагли пораст војне помоћи Украјини и штетна повратна дејства од санкција према Русији. Како време пролази, то је очигледнија истина да прекид односа са Русијом штети интересима Европе. Трећи разлог је масовна имиграција, нарочито из Африке и са Блиског Истока, која ствара све више проблема у друштву и злоупотребава се у унутрашњој политичкој утакмици. Евидентан је пораст ксенофобије, нарочито антимуслиманских расположења.

Све то може значајно да утиче на исход избора у ЕУ јуна 2024. године, као и на неке регионалне и националне изборе у земљама чланицама ЕУ. Долазак на власт антимуслиманске Странке слободе Герта Вилдерса у Холандији, слабљење Препорода, странке Емануела Макрона, уз јачање Националног окупљања Марин ле Пен у Француској, дубоке промене политичког миљеа у Немачкој у корист екстремно десничарске АФД, на једној, и левицарског покрета Саре Вагенкнехт јесу показатељи значајних промена у односима политичких снага у Европи. Какавгод био идејно-политички предзнак нових политичких партија и покрета заједничко им је свакако – растуће незадовољство маса због пада животног стандарда и пораста социјално-економске несигурности, раста ксенофобије, одвојености управљачке елите од бирачког тела и реалног живота, превелика зависност од САД и очекивање промена.

Јачање крајњих политичких полова – екстремне деснице и екстремне левице – националистичких, популистичких и суверенистичких странака и покрета вероватно ће бити важно обележје нове структуре ЕП, као и обележје неких националних и регионалних избора (Немачка). Готово је извесно да се странке Виктора Орбана, Герта Вилдерса и Роберта Фица, после јунских избора, неће осећати унутар ЕП усамљено, уколико уопште имају потребе за таквим размишљањем. Све то могло би да води јачању отпора централизацији власти у Бриселу, притиска ка затварању граница за масовну имиграцију, кочење проширивања чланства на земље тзв. Западног Балкана, смањивање помоћи Украјини и тражење модуса вивенди у односима с Русијом. За сада је јасно да садашња генерација политичких лидера у већини европских земаља, као и на нивоу ЕУ нема много аргумената за оптимизам самопоуздање када је реч о сопственој перспективи. Глобалне промене, свакако другачије од оних за које се та генерација политичара залагала и које је очекивала, закуцала су на њихов врата снажније него што би било ко раније прогнозирао. Одлазак те елите је неминован. Којим темпом ће заједно са том елитом отићи и политика заснована на беспоговорној послушности САД и униполарности, показатељ време.

За суштинскије промене, вероватно нису довољни једни избори.

Извор: Печат

битних догађаја. Обичан увид у њихове агенде и завршне акте показује да су се разни форуми такозваног Колективног запада, као што су самити НАТО-а, ЕУ, Г7, ЕПЗ (Европске политичке заједнице), ДА (Демократске алијанце), бавили углавном осудама и санкцијама против Русије због „инвазије на Украјину“, уз мобилисање војне, логистичке, политичке и финансијске подршке Украјини и ширење лажи о наводним нападима Русије на њихове чланице; затим „малигним утицајима“ руске и кинеске злоупотребе сарадње зарад промовисања геополитичких циљева; формулисањем „мера обуздавања“ и рестрикција само на основу пуких спекулација; самоовлашћеним ограничавањем цена гаса и нафте на светском тржишту; увођењем рестрикција на увоз и извоз за одређене

земље; иступањем из обавезујућих споразума; претњама упућеним свима ко би се дрзнуо да се не сложи са њиховом политиком или једностраним мерама, и тако редом. Глобално посматрано, доминантни приступи Запада били су протекционистички, арогантни и провокативни.

Застраши, понизи, покори и искористи су све огољеније одлике политике влада водећих земаља Запада.

ЕУ – више за наоружање и миграција, мање за чисте технологије

После почетка руске Специјалне војне операције у Украјини, немачки канцелар Олаф Шолц објавио је да Немачка издваја додатних 100 милијарди евра за наоружа-

ње, укључујући за америчке двонаменске бомбардере F16s. У образлагању није крио – Немачка мора бити лидер јер је највећа, најразвијенија, има централни положај. Опасност од Русије није образлагао, Вашингтон је то уверљиво објаснио, поготову Немцима. Шолцов министар одбране Борис Писторијус сматра да Европа има пет до осам година да сустигне заостајање у војној индустрији, како би постала спремна за одбрану. За остварење плана, предложио је сарадњу са још неким земљама које можда и не деле „наше вредности“, уз објашњење да „ако не ми, то ће урадити Кина и Русија“. Његови аргументи били су да Русија неће стати након Украјине, да су процене да се наредне

Лице и наличје Колективног Запада

КАКО ДО „ЗЛАТНЕ МИЛИЈАРДЕ“

деценије америчка војска фокусира на Пацифик те да ће, „надајмо се у скромној мери“, смањити своје обавезе у Европи. Без улажења у логику и бушне аргументе немачког министра, довољно је претпоставити да ће његов став свакако утицати на ставове „млађих“ европских партнера.

Пре четири године Урсула фон дер Лајен, тада новоизабрана председница Европске комисије, најавила је нови зелени договор као свеобухватни развојни план ЕУ, вредан трилион евра, за период од 10 година. На Самиту Европског савета децембра 2023. није постигнута сагласност за одобрење раније планираних 10 милијарди евра за финансирање развоја чисте технологије у индустрији, обновљивих извора енергије и истраживања у тој области. Разлог: нужа да приоритет добије финансирање одбране и сузбијање масовних илегалних миграција! Закључак: опадају средства за финансирање кључних климатских пројеката а расту издвајања за наоружање и спречавање илегалних миграција.

Средства предвиђена за климатске пројекте у 2024. мања су од оних која су утрошена 2022. године. То значи да ЕУ тешко може достићи нулту емисију гасова до 2050. а још теже реструктурирање целокупне привреде што је био програмски циљ Комисије Фон дер Лајенове.

С друге стране Атлантика, амерички Конгрес није одобрио нову помоћ Украјини у износу од 50 милијарди евра. Републикански конгресмени били су против предлога, захтевајући претходно изгласавање мера за заштиту јужних граница од нелегалних миграција. Утицајни амерички медији су оценили да није вероватно да би се закон о новој помоћи Украјини могао наћи на дневном реду пре новембарских избора. Други у Вашингтону сматрају да од ЕУ треба тражити већу помоћ Кијеву како због блокаде процедуре о Бајденовом предлогу у Конгресу, тако још више због неспорних обавеза Вашингтона према Израелу, који ратује у Гази.

Засад је мање пажње у јавности усмерено према чињеници да је ЕУ још више заморена безизгледним помагањем Кијеву и огромном штетом коју трпе економија и буџети због тешких контраефеката санкција Русији. Орбан и Фицо јавно и недвосмислено одбијају давање помоћи Кијеву. Низу других лидера чланица ЕУ сличних погледа одговара што, засад, не морају бар јавно да саопште да нису расположени да бацају стотине милиона евра у кијевски бунар без дна. У сваком случају, и ЕУ и САД суочене су са сличним изазовима: са масовним миграцијама из сиромашних и нестабилних земаља, са финансирањем безизгледне мисије Кијева, инфлацијом и заостравањем социјално економских проблема. Ови изазови и те како ће се „уградити“ у резултате избора на обе стране Атлантика. Негативно, по владајућој снаге, свакако.

Очекивања Израела за помоћи с обе стране Атлантика даље компликују положај Европљана. И то не само што су Европљани политички резервисани када је реч о разлозима сукоба у Гази, што су у политичким и буџетским маказима већ, бар једнако ако не и више, због опасности од интензивирања тероризма, нових масовних миграција са БИ и унутрашњих дестабилизација.

Извор: Печат

Сам потпуно незаинтересован човек не уочава огромне и нагле промене у свету, посебно у земљама тзв. Колективног Запада.

Специјална војна операција РФ у Украјини (СВО) изазвана је доласком НАТО-а на границе Русије, бахатим и силецијским понашањем субјеката савеза према забринутости РФ за егзистенцијални опстанак и безбедност земље.

Да није Русија донела одлуку да започне СВО (24.02.2022 године) већ следећег дана било би касно. Све је било спремно да огроман број јединица украјинске војске уз сагласност и помоћ Запада изведе своју олују на покрајине са већинским руским становништвом. Ово многи „реални“ аналитичари на Западу и код нас редовно прескачу кад говоре о сукобу у Украјини са искључивим ставом о „ничимизованом агесијом“ РФ на Украјину како се упростило тумачи сукоб.

Али, овде неће бити речи о борбеним дејствима, једне и друге стране, него о резултатима и последицама ван фронта, и зоне борбених дејстава, које је произвела СВО РФ.

У медијима, код нас, често се чује како је западни свет у деценијама после Другог светског рата био примерокономског развоја, демократије, културе, људских права и коректних међдржавних односа.

Било је ратова које је углавном покретала Америка из идеолошких и других разлога, првенствено спречавањем ширења комунизма. НАТО је био одређен првенствено за одбрану својих чланица одевентуалне агесије ВУ и СССР-а. У страху од моћног супротног пакта пажљиво су одмеравали своје акције у провоцирању мањих сила као што је на пример несврстана Југославија. Ситне провокације догађале су се углавном на Јадранском мору од стране бродова 6. флоте.

Истина, више пута носач авиона и други пловни састави 6. флоте долазили су у тзв. пријатељске посете РМ Југославије у луку Сплит. И поред свега тога, није било великог страха ни напетости као данас кад знамо да је НАТО постао глобални агресор.

Време када је постојао ВУ и СССР звало се време равнотеже, чему данас теже многе земље, покушавајући да сруше хегемонизам и униполарни поредак и поврате мир и сигурност свих држава.

Од времена Јељцина до Специјалне војне операције РФ, земље колективног запада склизнуле су пресега морално, дипломатски и друштвено на најнижи могући ниво који многи аналитичари називају сатанизмом. Све друштвене вредности су уништене или се уништавају, осим

материјалних вредности.

Та чињеница најбоље је потврђена у случају Украјине. Главни хегемон је врло лако увукао многе европске земље у сукоб РФ и Украјине обећањем да ће им се вишеструко исплатити помоћ коју дају Украјини кад победе Русију. На исту причу у НАТО су утеране Шведска и Финска обећањем да ће се остварити одређена територијална проширења по окончању сукоба.

Треба истаћи да свет који зовемо колективни запад губи разум при помисли да може муфте материјално да се овајди или са људским губицима, што се тамо одавно не сматра као трагедија. Људски живот није нација.

Зар није сатанизам теорија о „златној милијарди“, где се изналазе планови како убити шест милијарди људи на планети. Ко би требало да буде у тој златној милијарди, само планери са запада знају.

Говорити истину на Западу је демоде. Лаж је заузела и обузела и елите и народ. То је страшно опасно посветски мир. Јер ако трезвене изјаве, упозорења и говоре председника Путина сви прихватају

Рат за нестанак људи

као лаж то значајно је индоктринација становништва завршена па све разумне речи из света полазећи од својих навика прихватају као лаж.

Трабало би много више простора кад би набрајали откривене лажи са Запада. Слободнији и разумнији људи Америке тврде да је лаж слетање на Месец, једанаести септембар итд.

Све ове деформације настале су у последњих тридесет година када се Запад осилио. Неки аналитичари цитирају јеврејску изреку „да бог да се осилио“. Зна се да у том случају страда разум.

Да није простор ограничен, могли би навести много неразумних потеза и мера са Запада као што је ометање развоја других земаља, забрана увоза робе из Кине, што се није могло замислити код твораца тржишне економије. Очигледно је да су у свим проценама оманули.

Драгослав Спасојевић

Лице са насловне стране:
Славко Божић

ВЕЗЕ СА ЦЕЛИМ СВЕТОМ

У 94. години живота заставник прве класе у пензији Славко Божић истрајно и са несмањеним жаром ради у ново-београдском клубу радио-аматера. У пензији је већ 41 годину и свакодневно на услузи младим нараштајима, да их подучи вештинама за које је све мање интересовања

Три другара, тројица радио-аматера Добривоје Димитријевић, Живорад Томашевић и Славко Божић

Једном радио-аматер, увек радио-аматер позната је крилатица која се уврежила међу људе што уз помоћ нарочитих уређаја остварују контакте са заљубљеницима у тај хоби широм Земљине кугле. Да дође до сусрета са Славком Божићем који, замислите само, сигурним корацима гази 94. годину живота „кривац“ је Добривоје Димитријевић, такође радио-аматер, иначе председник Општинске организације УВПС Вождовац – Савски венац. Славко је члан Радио-клуба Нови Београд. Готово свакодневно слободно време „троши“ у просторијама клуба, у блокови-ма, тамо негде у близини Месне заједнице „Козара“.

Све је почело 1948. године када се голобради момчић Славко Божић уписао се у Средњу војну школу везе, коју је две године касније завршио са одличним успехом у Краљеву. У то време постаје и члан Савеза радио-аматера Југославије. Током 1950. године завршио је курс радио-аматера, а затим и радио-телеграфисте.

Унапређењем у чин водника Славко добија распоред на аеродрому Батајница. Био је командир радио-одељења, а потом и радио-вода у чети везе. У неколико наврата замењивао је и командира чете. У складу са војничком праксом, уследиле су прекоманде најпре у нишки ваздухопловни корпус, а потом Врдник подно Фрушке горе. Поносан је на чињеницу да је био скојевац, а потом и члан СКЈ. Млађан се, у својој 19. години оженио. Он и Ружа живели су у срећном браку, како нам рече. За супругу још каже да је, по њему, била најбоља жена у Југославији. Добро су се слагали и никада се нису посвађали. У готово идеалном браку су провели чак 63 године, а онда је болест однела вољену Ружу. Њихов син јединац завршио је машински факултет. Славко је посебно поносан на унуке. Саша живи у Аустралији, а Сандра у Шведској...

Још је једном прекомандован и то у Нови Сад. Потом је његова јединица у

Ковину опслуживала чувену 63. падо-бранску бригаду...

Славко Божић је са својим колегама 1978. године основао секцију у оквиру Радио-клуба Нови Београд. Међу оснивачима су се нашле и његове колеге Живорад Томашевић, Милутин Пешић, Јово Имброану и Вуксан Караџић. Кућни савет зграде на адреси Јурија Гагарина 184 те 1983. године уступио им је заједничке просторије. Тада је букнула активност радио-клуба. Било је то стециште активности младих. Занимала их је техника. А данас? Рачунари и савремени мобилни телефони су учинили своје: девојке и младићи имају другу занимају.

Током бављења радио-аматерством Славко је под позивним знаком Y 1AAV остварио најмање 200.000 веза. Учествовао је на 475 такмичења. Водио је више од 100 курсева за радио-аматера. У руковању уређајима за остварење веза фонијом или радио-телеграфијом и за поступак радио-гониометрисања обучио је око 700 девојака и младића. Толико се везао за активности радио-клуба да 19 година није нигде ишао на годишњи одмор. У време СФРЈ, док је био председник Радио-клуба Нови Београд његов клуб је проглашен за најбољи у Југославији.

Некада је држава обилато помагала радио-аматере додељујући им средства за рад и купујући нам потребне уређаје и прибор. Данас то, нажалост, није случај. Некада смо са Савезним секретаријатом за народну одбрану склапали уговор за кондиционирање војних обвезника који су на ратне дужности распоређени у јединицама везе. Они ду у то време имали задатак да обавезно остваре 120 веза... Ово је скупа делатност. Један радио-уређај кошта од 5.000 до 8.000 евра. Секција окупља 25 – 30 радио-аматера, од којих су њих три до пет жене, каже нам Славко Божић.

Радио-аматери Србије имају радио-мрежу опасности која се активира када се догоди каква несрећа или

катастрофа, односно рат.

Када је наша земља нападнута 1999. године организовао сам непрекидно дежурство које је трајало 78 дана. Помагали су нам и радио-аматери из региона, па и шире. Како се, на пример, подигну авиони у Авијану, тако ми добијемо о томе информацију, а онда дуж маршруте нам колеге јављају на ком правцу лети та група авиона. Наравно, били смо увезани са Министарством одбране, тако да су драгоцене информације долазиле до команданата који су одлучивали о употреби војске. Требало је доживети атмосферу која је владала у то време. Свим „ратницима“ на радио-таласима обезбедили смо, по завршетку агресије, потврду да су 78 дана учествовали у одбрани земље. Разуме се на специфичан начин. Када би нас, не дај Боже, поново неко напао, опет би радио-аматери испунили дужност према Отаџбини, наводи Славко.

Док смо у Клубу ћаскали са домаћинем Славком, Живорадом Томашевићем и Добривојем Димитријевићем, у простије је дошао да посети старину Слободан Калуђеровић, чији је син Саша, тада дванаестогодишњак, начинио прве кораке радио-аматера...

За деценије преданог рфдио-аматерског рада Славко је стекао неколико десетина различитих признања. Тако је, између осталог, на такмичењима освојио 120 првих места у Србији, Југославији и Европи. Пет пута је одликован. Носилац је Плакете за животно дело радио-аматера Србије. Два пута је добио Плакету „Никола Тесла“. Броју диплома и захвалница тешко је ући у траг.

Свакога дана се труди да у просторијама Клуба буде у време када се оглашавају колеге из радио-мреже опасности, да сазна да ли је коме и где потребна нека врста помоћи. Пред собом има још много нереализованих планова и вели да ће стићи све да их изврши. Срећно му и берићетно било.

З. П.

Министар Вучевић отворио изложбу „Борба за српску државност и слободу српског народа“

НЕКА НАМ СЕ БУДИ НОВА ЗОРА

Реч борба је некада војна, некада ратничка, политичка, друштвена, увек одбрамбена што се тиче наше државе и нашег народа. И она је непрекидна. Кад год смо гасили тај пламен борбе, ми смо лутали у мраку неистине, лажи, обмана, ми смо губили везу са нама самима. Кад год је тај пламен слободарски, тај пламен борбе горео, светлео, знали смо где идемо, знали смо на ком смо путу, знали смо шта нам ваља чинити.

Изложба је побудила значајну пажњу

Потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић отворио је 23. фебруара изложбу „Борба за српску државност и слободу српског народа“, организовану поводом обележавања 220 година од Првог српског устанка, у Дому Војске Србије у Београду.

Министар Вучевић, на почетку обраћања, честитао је на Сретењском ордену Галерији Дома Војске Србије, директорки Медија центра „Одбрана“, као и свима који су у том здању стварали.

Говорећи о изложби, министар Вучевић указао је да су речи у њеном називу - три речи које су свето тројство, за судбину, историју и будућност наше отаџбине и свакако их не треба раздвајати.

- Ако бих ја требало нешто да додам, онда је то реч – борба. Она је некада војна, некада ратничка, политичка, друштвена, увек одбрамбена што се тиче наше државе и нашег народа. И она је непрекидна. Кад год смо гасили тај пламен борбе, ми смо лутали у мраку неистине, лажи, обмана, ми смо губили везу са нама самима. Кад год је тај пламен слободарски, тај пламен борбе горео, светлео, знали смо где идемо, знали смо на ком смо путу, знали смо шта нам ваља

чинити. И то је наша обавеза не само према нашим славним прецима, то је наша обавеза према потомцима, да им предамо ту бакљу борбе за Србију и наш народ, ма где да живи, да се никад не угаси. И да и њима сутра, као нама данас, а јуче и Карађорђу и Милошу Обреновићу и многим знацима и незнацима који су дали оно што су највредније имали – своје животе, увек показује куда и како треба да иде Србија и куда и како треба да иде наш народ – нагласио је министар Вучевић.

Он је посебну захвалност упутио ауторима изложбе, који су својим досадашњим радом уткали себе у неутуђиви, неодвојиви део културе сећања. Такође, министар одбране указао је на значај сабирања и окупљања, као и на циљ који је поставио председник Републике, а то је враћање обележавања најважнијег датума - обележавање Сретења.

- Успели смо сви заједно да то не буде само једна церемонија у једном објекту, него да буде читав низ догађаја и верујем да смо успели да се овај битан празник обележава више дана, на више места са већим бројем људи који учествују и то је суштина тих црвених слова у календару, да се људи сабирају и окупљају, а не да

се одржи једна или две свечаности реда ради- рекао је министар одбране.

на њен значај, министар Вучевић је поручио да би требало да изложба обиђе и остале крајеве Србије, да не буде ексклузивна само за мали број људи, него да то буде доступно већем броју грађана Републике Србије.

- Нек нам се буди нека нова зора, нек долазе неке нове генерације, нека живи Србија у вечности – поручио је министар Вучевић.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Никола Селаковић рекао је да у називу данашње изложбе постоје три важне речи, а то су слобода, држава и борба.

- И нећемо погрешити ако између ове три речи ставимо знак једнакости. За наш народ тема ове изложбе није један период историје, није нека епоха или историјски тренутак, за наш српски народ ово је читав историја. Борити се за слободу значи за нас борити се за државу, јер је за нас Србе проверено историјски, емпиријски доказано, нема слободе ако нема државе. Зато ова изложба не приказује само период посвећен Првом српском устанку и његовој 220. годишњици коју ове године обележавамо. Зато смо и на предлог потпредседника Владе и министра одбране Милоша Вучевића одлучили да изложба не буде на Дан државности, на Сретење, јер је пред нама цела година када треба да прославимо 220. годишњицу Првог српског устанка- рекао је министар Селаковић.

Поставку изложбе аутора Зорана Ивановића и Небојше Ђурановића „Борба за српску државност и слободу српског народа“ чине слике, скулптуре, цртежи и вајарски модели којима је приказана уметнички уобличена борба српског народа за своју слободу и државу.

Аутор изложбе и вајар Ивановић истакао је да данашња борба за развој подразумева наглашену борбу за духовне вредности, борбу за културу и борбу за сопствени идентитет. Он је додао да важан део припада времену у којем смо се као народ обликовали, прошлом времену, сећању и памћењу, истичући значај меморијалне скулптуре која се односи на велике историјске личности и идеје, уз велику моћ уметничког изражавања.

Академски сликар и аутор изложбе Ђурановић рекао је да је изложба пажљиво припремана и да чини ретроспективу радова насталих током претходних деценија, а на којој су представљена дела која приказују континуитет српског народа у борби за слободу и државност.

Отварању изложбе присуствовали су министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог Томислав Жигманов, министар спорта Зоран Гајић, министри без портфеља Новица Тончев и Ђорђе Милићевић, државни секретари у Влади Републике Србије, чланови колегијума министарства одбране, представници Министарства одбране и Војске Србије, борачких удружења и удружења грађана који негују традиције ослободилачких ратова, представници јавног и културног живота и бројни гости.

Изложба ће бити отворена за све посетиоце до 30. марта.

Пререгистрација оружја

**ПОЉУБИО ПУШКУ
И ПРЕДАО ЈЕ ДРЖАВИ**

Житељ једног планинског села на југу Србије однео је пре десетак дана своју пушку „двоцевку“ у полицију. Пољубио је оружје наочиглед радника МУП-а и предао га држави. На питање полицајца зашто љуби пушку, одговорио је да је „двоцевка“ код њега била 40 година и да на овај начин жели да се растане с њом... Овај човек живи у селу, окружен шумом, те му је „двоцевка“ била и сигурност, а и потреба.

Годинама се ишчекује шта ће бити са (не)спровођењем Закона о оружју и муницији када је реч о пререгистрацији. Опет је истекао рок, а према незваничним информацијама, око 200.000 оружаних листова није пререгистровано. Скоро деценију не може да се спроведе тај део закона и чини се да то није ни било реално отпочетка. Многи грађани се и нису гурали у прве редове за пререгистрацију оружја, јер сматрају да су ти нови прописи - накардни. Неки људи су набили пушке и пиштоље пре 40-50 година, по законима који су тада важили. Притом, никада нису учинили никакво кривично дело, никакав прекршај, ништа што их чини неподобним за даље држање оружја. Сливовити су примери са чиме се сада суочавају.

На врата дома нашег читаоца из Београда прошле недеље је покуцао полицајац. Дошао је да провери да ли овај грађанин безбедно држи пиштољ.

Када се припадник МУП-а уверио да се оружје чува по прописима, попунио је образац и отишао. Међутим, након неколико дана, нашег саговорника су позвали из полиције да дође да да изјаву - зашто није пререгистровао пиштољ. Рекли су му да ове недеље мора да дође да да изјаву „да не би предузимали следеће кораке“.

„Отићи ћу да дам изјаву. Шта су следећи кораци, не знам“, каже наш читалац. Он тврди да га на овај начин притискају да се одрекне пиштоља.

Житељ једног планинског села на југу Србије однео је пре десетак дана своју пушку „двоцевку“ у полицију. Пољубио је оружје наочиглед радника МУП-а и предао га држави. На питање полицајца зашто љуби пушку, одговорио је да је „двоцевка“ код њега била 40 година и да на овај начин жели да се растане с њом. Уредно је регистровао оружје пре четири деценије и тада у закону није постојао пропис да мора да буде ловац и да има положен ловачки испит да би поседовао пушку. Овај човек живи у селу, окружен шумом, те му је „двоцевка“ била и сигурност, а и потреба. С обзиром на то да се нови закон не примењује ретроактивно, он сматра да би требало да буде ослобођен од ове модерне пререгистрације.

„Знам да бих можда то могао да докажем, али у годинама сам, немам времена, снаге ни пара да се упуштам у то. А и у таквом процесу осећао бих се као јазавац пред судом“, каже он.

Рок за замену старих оружних листова, који је у више наврата продужаван протеклих година, истекао је уторак, 5. марта.

Предлог је да се овај рок продужи још једном, до марта 2026. године. Али, ова одлука налази се у међупростору скупштинске процедуре, чекајући да се заврши конституисање парламента.

Душко Илић из Националне асоцијације за оружје Србије (НАОС) каже за „Политику“ да би рок требало продужити јер су последњих година услови да се тај посао обави били лоши, између осталог, и због вируса корона.

„Било је лутања, недоумица, незнања и код грађана и код референата у полицији“, каже Илић.

Закон о оружју и муницији ступио је на снагу 2015. године, а почео је да се примењује 2016. Новим законом драстично су промењени услови за поседовање и држање оружја. Власницима пушака и пиштоља првобитно је дат рок од три године да папирне исправе замене за биометријске, али је тај рок више пута пролонгиран. Последњи пут је са 5. марта 2022. продужен на 5. март ове године.

Душко Илић додаје да се још не зна какве ће инструкције бити за оне који нису пререгистровали оружје до прошле среде.

„Можда ће рок бити ретроактивно продужен, можда ће се дати пређутни рок за оне који се нису пријавили за замену исправа, да уђу у процедуру накнадно“, закључује Душко Илић.

Законом о оружју и муницији прописане су казне за оне који нису у траженом року заменили исправе које су издате по старом закону. Предвиђена је новчана казна у износу од 5.000 до 150.000 динара, а уз то грађанину може бити и одузето оружје и муниција. До сада није било случајева оваквог кажњавања.

Целу ситуацију са оружјем у Србији чини комплекснијом и то што су на снази и мере које је влада прописала кроз закључак донет у мају. Након убистава у београдској школи „Владислав Рибникар“ и селима Мало Орашје и Дубоно, влада је донела закључак у којем је предвидела меру мораторијума на издавање нових дозвола за држање и ношење кратког ватреног оружја на две године.

Александар Бојовић
Извор: *Политика*

Одговор

Управе за управне послове

**ШТА ЈЕ ЧИЈА
НАДЛЕЖНОСТ**

Из Управе за управне послове Министарства унутрашњих послова стигао је одговор на представку нашег удружења. Тај акт доносимо у целости.

Поводом вашег обраћања министру унутрашњих послова у вези са обавезом пререгистрације оружја и молбом да се од наведене обавезе ослободе војни пензионери и припадници органа унутрашњих послова и безбедности, као и да се пререгистрација тог оружја омогући без плаћања додатих трошкова и то, уверења о здравственој способности и свих такси, као и такси о доказу од надлежног Основног и Вишег суда да се против лица не води кривични поступак, јер су исте плаћене приликом прве регистрације оружја, а евентуално плати само издавање новог оружног листа, обавештавамо вас о следећем:

Чланом 50. Закона о оружју и муницији прописано је да физичка лица која су поседовала оружане листове и дозволе за ношење оружја за личну безбедност, као и правна лица и предузетници који су поседовали одобрења за држање оружја, издата по закону који је важио до дана почетка примене овог закона, дужни су да до 5. марта 2024. године поднесу захтев за издавање исправа, заједно са уверењем о здравственој способности за држање и ношење оружја у складу са овим законом.

С тим у вези, наведена законска одредба се односи на сва физичка и правна лица која су регистровала оружје по старом Закону о оружју и муницији („Службени гласник РС“, бр. 9/92... 104/13) и иста не прописује категорије лица које би биле ослобођене обавезе подношења захтева за издавање нове исправе о оружју.

У вези са ослобађањем од плаћања законом прописаних такси за издавање оружних листова, обавештавамо да су оне прописане Законом о републичким административним таксама и да наведене категорије лица не могу бити ослобођене плаћања законом прописаних такси за подношење захтева за издавање нових исправа о оружју, с обзиром да је чл. 18. и 19. Закона о републичким административним таксама, прописано ко је ослобођен плаћања такси, односно за које списе и радње у поступку се не плаћа такса.

Истовремено вас обавештавамо да издавање уверења о здравственој способности за држање и ношење оружја није у надлежности овог министарства, с обзиром да је чланом 12. став 2. Закона о оружју и муницији прописано да уверење о здравственој способности за држање и ношење оружја издаје здравствена установа која добије решење министарства надлежног за послове здравља да испуњана услове за обављање лекарских преглоса за утврђивање здравствене способности физичких лица за држање и ношење оружја, те се у вези са наведеним можда обратити Министарству здравља.

Такође вас обавештавамо да физичка лица пису у обавези да, приликом подношења захтева за издавање нових исправа о оружју, доставе уверења надлежних основних и виших судова да се прогив њих не води кривични поступак, с обзиром да наведена уверења могу бити прибављена службеним путем од стране овог министарства.

РЕАГОВАЊА:

Обележавање
Дана државности Србије

ВЕЛИКИ ШКОЛСКИ ЧАС
ИЗ ИСТОРИЈЕ

Нема будућности без садашњости, ни садашњости без прошлости није филозофска мисао већ очигледна чињеница. Пратећи обележавање Дана државности – 15. фебруар посредством РТС-а био сам пријатно изненађен савршеном организацијом реализацијом овог часа историје.

Будући да сам се, поред редовних дужности у војсци, прилично бавио и културом, припремом и реализацијом обележавања значајних догађаја и датума из наше богате прошлости, знао сам колики су напор учинили реализатори ове значајне манифестације и клањам се њиховим напорима и успешној реализацији. Суочени, пре свега, са избором одговарајућег материјала, његовог компоновања и редоследа извођења, преко избора учесника, њиховим припремама и пробама, као и евентуалним изменама у неким детаљима уоченим на пробама до бриге да у току реализације све иде по утврђеном плану.

Сматрам да овогодишње обележавање Дана државности својим квалитетом засењује сва претходна која, наравно, нису била мање вредна и успешна.

Зато сматрам и предлажем да је неопходно овај материјал прилагодити и урадити документарни филм у толиком броју копија да би га добиле све основне и средње школе као и Учитељски факултет. Верујем, из свог радног, педагошког и образовног искуства да би ово што смо видели доста помогло у образовању и васпитању младих, допринело јачању свести о значају вере и храбрости у борби за слободу али и за сопствени успехе реализацији личних способности.

Уз одговарајуће делове опште и педагошке психологије, а и андрагогије, ово би дало значајне резултате у стварању правилног карактера, спремних и одважних личности способних да наставе очување слободе и независности наше Србије после нас.

Кроз проучавање овог документарца (ако се усвоји предлог), правилно вођене и усмераване, садашње и будуће младе генерације увиделе би значај Карађорђевог храбрости и Милошеве промућурности српског сељака и њихове политичке зрелости у стварању новосрпске државе, као и потребе да се она чува учећи из наше богате историје, препуне храбрости и снажљивости, али

и гробова ратника, народа и деце, како је то и наглашено у овогодишњој успомени сећања, јер слобода нема цену.

Надам се да би на овај начин допринели бољем васпитању и образовању будућих генерација и могућност анулирања речи великог песника Милана Ракића „На Газиместану“...

Данас нама кажу, деци овог века да смо недостојни историје наше да нас је захватила западњачка река и да нам се душе опасности плаше...

Кроз проучавање тог документарног филма и његовом применом уз ангажовање просветних радника, коришћењем педагошких метода, свестран допринос родитеља и помоћ виших инстанци образовања и васпитања, могли бисмо доказати да стварамо способне, храбре и одважне генерације које ће сигурно и поуздано моћи сачувати и даље развијати домовину Србију, јер друге и лепше немамо.

Јанко Мићић

Морнарска истинита прича

„НУКЛЕАРНИ“ ИНЦИДЕНТ У ЛУЦИ САЛИ

На крају 1986. године посада нашег ракетног чамца РЧ310 је био проглашен најбољим у својој класи, и као признање добио ознаку „Н“ на командном мосту. То је било велико признање али и обавеза. Негде у априлу 1987. године добили смо задатак да упловимо у луку Сали на Дугом отоку. Због уштеде у гориву (СФРЈ је била у економској кризи) на скоро целој пловној рути нас је теглио реморкер. За нас, који смо навикли на велике брзине на мору, то је било депримирајуће.

Сали је била интересантна лука, чак и ван туристичке сезоне. Крајем седамдесетих и почетком осамдесетих година ту су доведене девојке из унутрашњости Југославије да раде у фабрици за прераду рибе „Мардешкић“. Навече би се окупљале у једном кафићу на узвишењу изнад места. Када би ми упловили бродовима, за час би се организовао плес. Оне су имале мало тамније руке од рибљег уља, а и помало се осећао тај мирис. Међутим, то се савршено уклапало са нашим бродским мирисима од дизел горива и руске електронике.

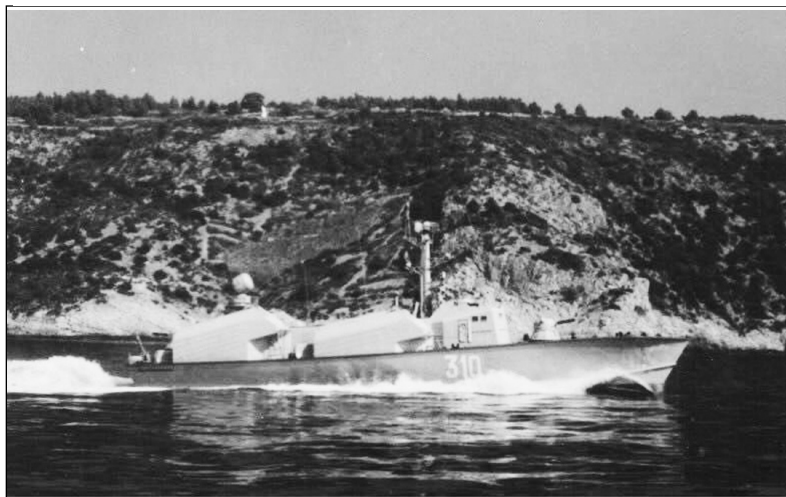
На путу према Салију спомињали само их и претпостављали да су се већ удале или негде разишле са отока. Надали смо се да барем кафић још ради. Приликом упловљења у луку Сали, са леве стране обале уочили смо велики број младих, где нешто траже по плићак и песку. Могло би бити интересно вече, помислили су момци са брода? Када смо везали брод изишао сам на обалу да се поздравим са мештанима, који су нам прихватили вез. Ту се затекао и неки Немац са женом који ми је рекао да нас је гледао из његовог глисера на мору како се теглимо.

Не знајући немачки некако сам разумео шта ми је рекао. Међутим, он уз неке речи још иронично рече: „Југослав марине шлафен (спава)“. Одвратих му: Југослав марине никс шлафен! А и када шлафен, увек гледамо на једно око“, показујући му једно затворено, а друго отворено око. Видио сам да нас не воли, а изгледом ме је подсећао на генерала Вон Клинкерхофена из серије Ало, Ало. Пита он шта представља слово „Н“ на командном мосту? Кажем „нуклеар“, на шта се он окрену и оде брзим кораком. Отишао сам у кабину да средим нека документа. Након пола сата дежурни брода је дошао и обавестио ме, да се вани, испред брода, окупила већа група људи и траже ме. Изашао сам и видео једно двадесетак млађих људи. Међу њима је био и Немац са женом. Пришао ми је један барба, који је, вероватно, био председник месне заједнице и рекао: „Шјор капетане, у нашем мисту се одржава конгрес Зелених. Они су чули да сте ви довели овде атомску бомбу, па траже да испловите или ће они напустити хотел и оток.

„Ми сигурно нећемо испловити данас, али ни они не требају да се плаше“, рекох једва суздржавајући се да се гласно не насмејем. Објаснио сам барби како је дошло до неспоразума. На енглеском сам то додатно објаснио једном млаћем човеку за којег сам претпостављао да је неки шеф Зеленима. Сви су се опустили. Нестало је забринутости на њиховим лицима. Полагано су почели да одлазе од брода. У даљини се још чуо барбин глас како додатно објашњава на бодулско-немачко-енглеском језику: „Они никс нуклеар, они шампионс“. То вече смо отишли у кафић на узвишењу. Дама из унутрашњости Југославије више није било. Није више било оног лепог мириса рибљег уља. Конобаричин Шанел 5 је само квариро традиционалну атмосферу.

Сутрадан смо испловили из луке. Први пут нам нико није махао. Мештани су били срећни што одлазимо, како би у предсезони новчано опељушили Зелене. Зелени су били срећни што одлазимо, јер су могли мирно да наставе да траже шкољке и необичне каменчиће у плићак, не ризикујући да то раде под „нуклеарном“ претњом. Нас је чекала нова лука.

Ђорђе Пражић

Ниш

КОМЕМОРАЦИЈА У НЕГДАШЊЕМ ЛОГОРУ

П р 82 године, 12. фебруара у Нишу у логору на Црвеном крсту се догодило прво организовано бекство из једног нацистичког концентрационог логора, без помоћи споља. Тог дана, 147 логораша је кренуло у пробој до слободе, њих 105 је успело да се домогне Виника, а 42 нису успела у том подухвату.

Комеморацији и полагању венаца, присуствовали су Дејан Антић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, градоначелница града Ниша Драгана Сотировски, председник скупштине града Бобан Џунић са сарадницима, представници нишких општина, Министарства одбране и Војске Србије, Министарства унутрашњих послова, Савеза извиђача, Руско-српског хуманитарног центра, борачких и организација која негују слободарске традиције нашег народа. У име Удружења војних пензионера града Ниша, венац су положили потпредседник удружења Небојша Живковић и члан Надзорног одбора удружења Драго Вуковић.

Представници Савеза извиђача Ниша који су учествовали у традиционалном маршу *Трагом логораша*, предали су овом приликом рапорт градоначелници Драгани Сотировски.

„О нечовечном и злочиначком поступању са невиним и голоруким народима, најупечатљивије говоре места попут овог и оног на Бубњу. Логор на Црвеном крсту је симбол родољубља и пример првог организованог бекства из једног нацистичког логора, отпора фашизму у поробљеној Европи четрдесетих година прошлог века. Ово је велика српска рана, али и велика опомена српском и другим народима, Јеврејима, Ромима, припадницима других народа и вера. Зато, култура сећања мора бити заједничка“, рекла је градоначелница Драгана Сотировски у обраћању окупљенима на комеморацији.

Државни секретар Дејан Антић је нагласио да је логор на Црвеном крсту место страдања Срба, Јевреја и Рома. Јуриш на логорске жице је пример како

се наш народ борио за слободу и како је ценио више од било чега.

Небојша Озимић, управник комплекса логора 12. фебруар, који припада Народном музеју, подвлачи да Логор сваке године посети више од 20.000 људи.

„Највише, око 70 одсто, је посетилаца из западноевропских земаља. Многи од њих одавде излазе са сузама, због тога што су спознали део историје која им није била престављена у школама. С друге стране, долазе и екскурзије наших ученика који одавде излазе оплемењени родољубљем“, каже Озимић.

После пробоја 105 логораша и погибје 42, на Бубњу је стрељано 1.200 људи, у знак освете због бекства.

Славица Јаснић, унук Драгомира Драже Јаснића учесника пробоја каже да му је деда, док је био жив, причао о свим детаљима, од почетка припреме за бекство, до самог бекства. То је ужас какав ником не сме да се понови.

Око 30.000 људи је прошло кроз логора око 10.000 њих је стрељано на брду Бубањ.

Зоран Јашовић

Језик наш насушни

ЦРНОГОРСКИ ЈЕЗИК

Лингвистика, политика или нешто треће

С војевремено на сајту „Форум Б92“ водила се дискусија о Црногорском језику. Дискусија је кренула од „Декларације“ Црногорског ПЕН центра из 1997. године. У њој се између осталог каже „Са становишта науке, не постоји научни разлог, а са становишта интереса Црне Горе политички разлог да се црногорски језик не именује, научно и наставно, својим именом.“

Један учесник дискусије приметио је да би по истој логици могли да постоје и косовски језик, војвођански, крајишки, републикосрпски језик. И не само то него и београдски, сремски, новосадски, нишки, чачански, барајевски, борчански језик и тако редом. Он предлаже да се формулација црногорских „пеноваца“ умножи у виду штампаног формулара, да би свако могао са свог буњишта свечано да објави: „Са становишта науке, не постоји научни разлог, а са становишта интереса (унијети име регије/града) политички разлог да се (унијети име регије/града) језик не именује, научно и наставно-правно својим именом.“

Одговори на постављено питање на сајту били су, најчешће: саркастично „политика“. Многи су помињали Аустрију, Швајцарску, Белгију, САД, Бразил... и њима сличне „заостале“ земље, чијим „непросвећеним“ становницима нимало не смета што „језик не именују својим именом.“

Даља дискусија са језичког становишта била је прилично мучна и убрзо се завршила.

О чему се заправо ради ?

Године 2009. представљен је први правопис црногорског језика чији су аутори Миленко Перовић професор из Новог Сада, Људмила Васиљева професор Универзитета из Лавова у Украјини и Јосип Силић, пензионисани професор из Загреба. Овим правописом у црногорско писмо су уведена два нова слова „џ“ и „џи“ на ћирилицу, односно „š“ и „ž“ у латиничној форми, тако да црногорски језик има укупно 32 слова. Аутори правописа су дали објашњење за увођење два нова слова тиме да „црногорска стандарднојезичка норма мора да садржи све продукте ијекавског изговора.“

Примери употребе ових слова:

–š које се изговара као меко „šj“ : šutra= šjutra, šever=šjever и слично.

–ž које се изговара као меко „žj“ па речи гласе: ižutra= ižjutra, ženica= žjenica итд.

Неки професори су предлагали и графем „s“ (за ћирилицу) који би представљао меко слово „з“ које у изговору звучи као „дз“, али то слово још није уведено у службени језик.

Испада да је главна разлика између српског и црногорског језика у ова два (три) слова и начина њиховог изговора.

У интервјуу магазину „Печат“, о државама и нацијама на простору бивше СФРЈ, уредник М. Вучелић је академику Милораду Екмечићу поставио питање и о црногорској нацији и црногорском језику. Мудри академик Екмечић је одговорио - ... „сикира, сјекира“ или шекира - у мојим родним Пребиловцима у Херцеговини (и у западној Босни, посебно Крајини) сви су тако говорили, па и ја **док нисам пошао у школу**.“

Па шта је ту заправо црногорско?

Здравко Зељковић

Немачка усамљеност
решава стратегијом, Шведска
поздравом

САМОЋА - ЕПИДЕМИЈА У УСПОНУ

У Трећем добу многи људи због усамљености имају значајне психолошке проблеме. Неке државе се упорно и успешно боре да њихови сениори превазиђу тегобе.

Самоћа утиле и на здравље

Усамљеност је хитна глобална здравствена претња, а здравствени ризици које носи већи су чак и од оних повезаних са гојазношћу и физичком неактивношћу. Штетни утицаји усамљености упоређују се са ефектом 15 попушених цигарета дневно. Не познаје границе, године, пол, било ко и било где може бити усамљен или друштвено изолован. У свим узрастима и регионима усамљеност и изолованост из заједнице имају озбиљан утицај на физичко и ментално здравље, као и на добробит друштва уопште, упозорава Светска здравствена организација (СЗО). Усамљеност је потцењена претња здрављу која је данас широко распрострањена, а њени ризици су огромни.

Стручњаци се слажу да је услед смањене друштвене активности за време пандемије ковида 19 усамљеност узела маха, али све су гласнији и у ставу да је управо пандемија скренула пажњу на важност овог питања. Зато ће, свесна проблема и последица, комисија СЗО за друштвену повезаност наредне три године имати посебан задатак и циљ - да ову проблематику истакне и натера свет да је препозна, односно да на њу обрати пажњу као на глобални приоритет јавног здравља. План је да комисија предложи широко распрострањену агенду о друштвеном повезивању, и у наредном периоду ће се фокусирати на начине за суочавање са здравственом претњом глобалне епидемије усамљености, користећи последња науч-

на достигнућа, осмишљавајући стратегије које ће помоћи људима да продубе своје друштвене везе.

Заједно из усамљености

Не чекајући да се то деси на глобалном плану, неке земље су у складу са својим специфичностима и могућностима већ предузеле механизме про-

УТИЦАЈ НА КВАЛИТЕТ И ДУЖИНУ ЖИВОТА

Nature Human Behaviour недавно је објавио глобалну студију у којој је на тему усамљености испитано више од 2,2 милиона људи широм света. Студија је показала да усамљеност може да скрати животни век и да данас постоји епидемија самоће и изолације. Такође упозорава да последице могу да буду и смртоносне, те да су људи који су друштвено изоловани или се осећају усамљено у већој опасности. Јер они, како се наводи, обично ређе једу здраву храну и вежбају и вероватније је да ће више пушити и конзумирати алкохол.

Стручњаци уз то напомињу да друштвена изолација и усамљеност нису исто. Социјална изолација се односи на недостатак контакта са другим људима. Насупрот томе, усамљеност је осећај самоће без обзира на друштвени контакт.

тив овог проблема, а чини се да ће Немачка бити једна од првих држава која ће применити стратегију борбе против усамљености.

Наиме, немачка влада озбиљно је узела у обзир и усвојила такозвану Стратегију за усамљеност коју је сачинила министарка за породична питања, старије грађане, жене и омладину, Лиса Паус, а коју је пре годину и по дана промовисао конгрес социјалних радника, истраживача и удружења за пружање помоћи. Стратегија има 30 страна и садржи низ мера за подршку људима који пате због усамљености, а посебно треба да спрече изоловање неких група становништва. Да би се проширила друштвена свест о проблему, сваке године биће му посвећена једна седмица под називом „Заједно из усамљености“.

Влада је такође предвидела програме финансирања појединачних пројеката, боље умрежавања понуда, а подржаће и научна истраживања која пружају податке о усамљености и изолацији. „Барометар усамљености“ играће важну улогу и моћи ће да покаже размере проблема у одређеним деловима друштва.

Иако афирмативан, план министарке наишао је и на критике, нарочито код Немачке фондације за заштиту пацијената. Према њиховој перцепцији, многим локалним иницијативама једноставно недостаје новац и зато је важно да породице, пријатељи, комшије, бивши послодавци, клубови и цркве преузму одговорност.

„Кажи здраво!“

С друге стране, јефтиним и лако примењивом кампањом за коју је потребна само добра воља може да се похвали Шведска. Стручњаци се слажу да су усамљеност и изолација велики проблем у целом свету, али да је Шведска због мрачних и хладних зима тога свеснија. Током зиме сунца има мало и само по три сата дневног светла у појединим месецима. Зато су власти шведског Лупеа, како би се изборили са проблемом усамљености, нарочито током зимских месеци, покренули иницијативу којом се охрабрују људи да поздрављају једни друге у пролазу. Кампања се зове „Кажи здраво!“ и однедавно се практикује у овом граду на северу земље.

Осмишљена је тако да створи осећај пријатељских односа у граду подстичући људе на мале, али значајне друштвене интеракције. Аса Коски, запослена у општини Лупеа, а на основу чије идеје је покренута кампања, сматра да поздрав незнанца код људи изазива осећај припадности и утисак да их видите, док становници мисле да је добро што људи који се не познају поздрављају једни друге и да то ствара осећај среће. Аса Коски се позвала и на истраживања која показују да то утиче на здравље и често на жељу да помогнемо једни другима.

Иначе, рекламе кампање „Кажи здраво!“ пуштају се у аутобусима, а у школама се одржавају радионице на ову тему.

Марија Симовић-Максимовић

Редовна активност
као концепт доброг старења

НОРДИЈСКО ХОДАЊЕ: СТАЗОМ ДО ЗДРАВЉА

Како године са собом носе одређене промене и здравствене проблеме попут болова у зглобовима, артритиса, смањене густине костију, многе активности старијима постају тешке и недоступне, међутим ово не важи за нордијско ходање.

Доласком у „златно доба“ ритам наших корака се успорава, а истовремено одржавање активног животног стила постаје све важније, нарочито ако желимо да очувамо своје физичко и ментално здравље, али и општи квалитет живота. У мору различитих врста активности, где доминирају тренинзи високог интензитета и специјални фитнес режими, нордијско ходање је испливало као посебно привлачна и ефективна активност за сениоре. Њен низак интензитет, бројни бенефити које има и социјални аспект чине је идеалним савезником на путу ка здравијем и активнијем животу.

Нордијско ходање води порекло из Финске, где су скијаши који су се бавили скијашким трчањем (cross-country skiing), у настојањима да одрже кондицију почели да користе штапове током тренинга ван сезоне. Техника је постала популарна и временом еволуирала у посебну врсту вежбе која промовише не само физичко здравље него и менталну релаксацију. У својој основи нордијско ходање је појачана форма природног ходања која подразумева правилно држање тела, ритмичко корачање уз употребу специјално дизајнираних штапова, чиме се активира и горњи део тела (рамена, руке и труп).

Како године са собом носе одређене промене и здравствене проблеме попут болова у зглобовима, артритиса, смањене густине костију, многе активности старијима постају тешке и недоступне, међутим ово не важи за нордијско ходање. Оно обезбеђује вежбу ниског интензитета, која минимално оптерећује зглобове (30 посто мање од обичног ходања) истовремено пружајући тренинг за цело тело. Употреба штапова помаже да се тежина још равномерније распореди, смањујући притисак на кукове, колена и скочне зглобове, а при томе активира чак 90 посто мишића. Ово представља и одличан начин да очувате здравље кардиоваскуларног система. Ритмично ходање у комбинацији са покретима руку при употреби штапова подиже пулс, убрзава и побољшава циркулацију, јача срчани мишић и опште доприноси бољем здрављу вашег срца.

Још један проблем који се јавља са старењем је губитак мишићне масе,

Нордијско ходање је веома применљиво за старије особе

НА ТРЕНИНГ И ПО ПРЕПОРУЦИ ЛЕКАРА

Како сазнајемо у београдском Клубу нордијских ходача „Нордијац“, међу члановима имају доста пензионера. Неки од њих су дошли по препоруци лекара услед срчаних проблема, проблема са притиском или дијабетесом, које уз помоћ тренинга лакше држе под контролом. У склопу тренинга се ради загревање, вежбе снаге или активације, ходање и истезање, чиме се повећава амплитуда покрета у зглобовима и јачају мишићи. Након завршене обуке најстарији чланови настављају да тренирају у клубу, редовно иду на излете, обилазе разна места и уживају у дружењу са другим члановима, а радо учествују и на такмичењима на којима ходају својим темпом, уз подршку осталих чланова.

што као директну последицу има смањење снаге која пак може повећати ризик од падова. Како нордијско ходање укључује мишиће и горњег и доњег дела тела, али и мишиће „језгра“ (средњег дела тела - трупа) који се код већине људи ретко користе током свакодневних активности а изузетно су

важни, оно не само да повећава снагу већ и помаже сениорима да одрже равнотежу и стабилност. Активирање мишића трупа подстиче правилно држање тела и доводи до веће покретљивости, смањујући нелагодност при свакодневним активностима.

Занимљиво је да је потрошња калорија код нордијског ходања већа од 20 до 45 посто у односу на обичну шетњу, тако да је оно добро решење и уколико желите да се ослободите вишка килограма.

Поред позитивног утицаја на физичко здравље, нордијско ходање изузетно повољно утиче и на ментално здравље. Стално се истиче колико је дружење значајно за психичко и емотивно стање старијих грађана, а при-

кључивање групи за нордијско ходање пружа шансу да се дружите и разговарате са људима сличних интересовања. Шетња на отвореном, у групи, са заједничким циљем даје осећај припадања и сврхе, одличан је адут у борби против самоће која често прати старење. Бројне студије су доказале да физичка активност подстиче и побољшава когнитивне функције. Комбинација свежег ваздуха, физичке активности и стимулација које боравак у природи пружа могу позитивно утицати на памћење, пажњу али и бистрину ума.

Као и код свих физичких активности, ако имате здравствене проблеме било би добро да се најпре консултујете са својим лекаром. Пожељно је и да научите правилну технику нордијског ходања како бисте обезбедили максималне ефекте али и спречили могуће повреде. Препорука је да почнете полако, са краћим тренинзима и да постепено, како се ваша кондиција буде побољшавала, повећавате и дужину шетњи и интензитет тренинга. Слушајте своје тело и не претерујте. Напоменућемо још да су вам од опреме потребне штапови за нордијско ходање и удобна обућа.

Кад све узмемо у обзир, ово је дефинитивно активност која охрабрује и оне у златном добу да остану активни, витални и потпуно укључени у своје животно путовање. Она потврђује да су године само број и да са правим стањем ума човек може и у старости да ради на себи, напредује и ужива у испуњеном животу.

Драгана Лукић Лазови
Извор: Глас осигураника

Целокупан приступ попуне војног ваздухопловства официрима је временом постао превазиђен. Нова, специфична знања која су била потребна, а која је наметнуо брз развој ваздухопловне технике и војног ваздухопловства захтевао је фокусиран приступ у усвајању знања и вештина. Добити пилота тек са око 30 година старости који је, рецимо, претходно оспособљаван за инжењерца или артиљерца, било је крајње нерентабилно са аспекта управљања кадровима.

Први корак у промени начина попуне стручним официрима - пилотима било је формирање ваздухопловног стручног курса у 66. класи Ниже школе војне академије од јесени 1938. године. Оно је омогућило да се поред питомаца за потребе пешадије, артиљерије, инжењерије и коњице, први пут на школовање приме и питомци за потребе ваздухопловства. У току те и следеће године за попуну кадра ваздухопловних официра примљено је укупно 130 питомаца (у 66. класу 30 и у 67. класу 100 питомаца). Они су после завршеног општег курса наставили школовање у новоформираној Ваздухопловној академији, као њена 1. и 2. класа.

Попуна подофицирима, ђацима и војницима

Ваздухопловство војске је попуњавало свој летачки подофицирски кадар путем конкурса на два начина: подофицирима других родова војске и морнарице и ваздухопловним подофицирима који су завршили Ваздухопловну подофицирску школу. Подофицири, како ваздухопловни тако и других родова војске и морнарице, могли су, после најмање једногодишње трупне службе, конкурисати за пријем у пилотску школу и друге стручне ваздухопловне школе и курсеве и тако добити звање пилота односно звање аеропланског послужиоца.

Ђаци, кандидати за резервне официре летаче, примани су на школовање од 1921. године. После завршене опште војне наставе у ђачкој чети за школовање резервних официра и завршене пилотске, односно извиђачке школе, ђаци су добијали звање дипломираног пилота, односно извиђача. Кадровски рок дослуживали су у летачкој служби по ескадрилама. До Другог светског рата ишколовано је око 1.000 резервних официра летача.

Школовање резервних подофицира пилота за потребе Ваздухопловства војске почело је 1930. године у 7. ваздухопловном пуку у Мостару. Војници кандидати за резервне подофицире пилоте, после механичарске школе (у трајању од три месеца) упућивани су на обуку у пилотску школу. Војници који би добили звање пилота дослуживали су кадровски рок у летачкој служби по ескадрилама. Кућама су отпуштани као резервни поднаредници пилоти. До 1940. године звање пилота добило је око 80 резервних подофицира.

Брза модернизација

Летачки кадар војног ваздухопловства попуњаван је одговарајућим особљем сваке године. Број кандидата примљених на припрему у одговарајуће ваздухопловне школе одређивао је министар војске и морнарице на предлог команданта војног ваздухопловства, у зависности од потребе формације и модернизације војног ваздухопловства, а све у складу са буџетским

Школовање војних летача у Панчеву (1938 – 1949)

БРИГА ЗА ОБУЧЕНИ КАДАР

Крајем тридесетих година, у време припрема за Други светски рат, планирано повећање формације са 67 на 105 ескадрила и набавка око 1.500 модерних авиона. У лето 1940. године војно ваздухопловство располагало је са 955 активних пилота и 334 пилота из резерве.

Пишу: др Славиша Влчић и Милан Мицевски

могућностима и политичком оценом државног и војног врха о опасностима од избијања ратних сукоба у региону. Повећање редовног буџета и одобравање ванредних кредита омогућило је знатно повећање формације и већу набавку авиона. До почетка тридесетих година југословенско војно ваздухопловство је вишеструко повећало своју формацију. Овако брз раст и модернизација захтевали су и одговарајући број и квалитет кадрова нарочито за потребе летачке службе. Интензивирана је обука и поједностављен начин превођења у ваздухопловство, те се у овом периоду значајно повећава број летачког особља.

Крајем тридесетих година, у време припрема за Други светски рат, планирано повећање формације са 67 на 105 ескадрила и набавка око 1.500 модерних авиона опет су истакли проблем броја и оспособљености летачког особља, нарочито пилота.

Паралелно са повећањем формације и модернизацијом ваздухопловства предузете су и мере за масовнију и интензивнију обуку нових пилота и то из кадра официра, подофицира, питомаца Ваздухопловне академије и Ваздухопловне подофицирске школе, као и ђака на предвојничкој обуци. Од 1939. године, увођењем две класе, повећан је годишњи капацитет пилотских школа, а планирано је формирање још две пилотске школе.

У лето 1940. године војно ваздухопловство располагало је са 955 активних пилота и 334 пилота из резерве. На школовању у пилотским школама било је 523 ученика пилота. Од 1940. године учињени су велики напори и у оспособљавању стручног особља за потребе савремених бомбардерских авиона, вишеседа. Преглед потребног и расположивог броја овог особља направљен новембра 1939. године, показује да је он чак четири до пет пута био мањи од потребног.

Велики недостатак овог особља покушао се решити убрзаним школовањем и преобучом у школама и јединицама војног ваздухопловства, школовањем у Поморској ваздухопловној подофицирској школи, као и превођењем већ школованог људства из поморског ваздухопловства.

Инструментално летење

Велики проблем био је недостатак механичара-стрелца и бомбардера-стрелца, као чланова посаде док су летачи, у складу са новим могућностима савремених авиона вишеседа морали да прођу комплексније видове обуке, пре свега у

инструменталном летењу.

Обука летачког особља у инструменталном летењу, тј. летењу без спољне видљивости и ноћу, изводила се с великим потешкоћама, пре свега због недовољног броја подесних авиона, недостатка инструменталног и потребног наставног особља.

Проблем наставног особља за обуку у летењу без спољне видљивости решен је у току 1939. и 1940. године школовањем две класе од око 40 пилота у домаћој цивилној авиокомпанији *Аеропут*, која је имала спремно наставно особље и ваздухоплове за ову обуку. С обзиром на важност ове обуке и број летача који су требали да прођу кроз њу (сви пилоти, извиђачи и радиотелеграфисти) планирано је формирање најмање три ескадриле на мање оптерећеним аеродромима (Нишу, Панчеву и Скопљу). До почетка Априлског рата издвојена је 652. школска ескадрила из Ваздухопловне извиђачке школе у Панчеву за обуку у слепом летењу. У настави је коришћен линк тренер добијен од *Аеропута*, а практична обука вршила се на авионима ПВТ и ФП-2 специјално опремљеним за ту сврху.

И поред свих мера, у периоду 1938. до 1941. године није било довољно новчаних средстава, временских и техничких могућности да се заврши реорганизација, набави планирани број авиона, обучи довољно летача и стручног особља за попуну предвиђених ратних јединица и установа, нити заврши тактичка настава са новим ваздухопловним материјалом. Анализирајући стање летачких јединица, командант ваздухопловства у свом извештају од 5. марта 1941. године констатовао је да „летачке јединице немају довољно летачког и стручног људства за ратну употребу, те да бомбардерске јединице нису тактички спремне за ратну акцију, пошто нису уопште спремне за ноћни рад на ратним летелиштима и за летење без спољне видљивости.“

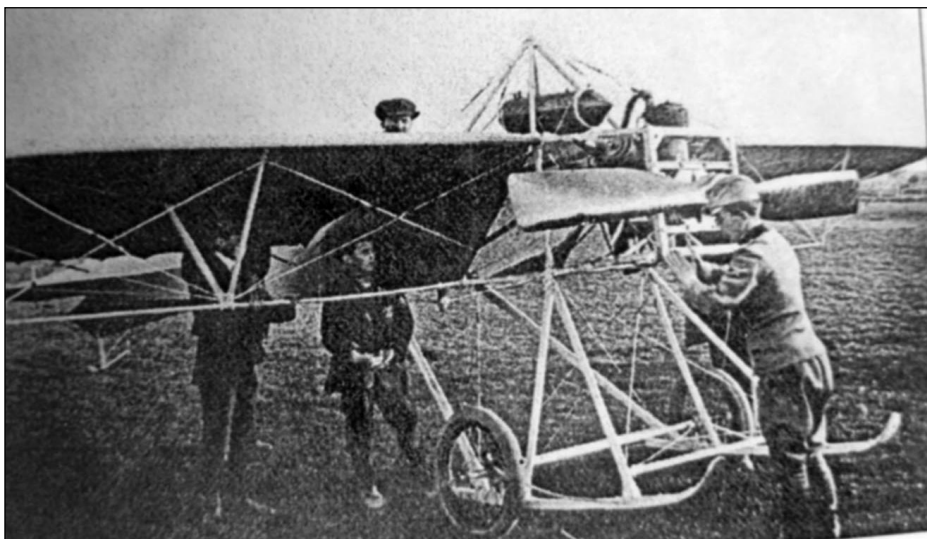
Ваздухопловне школе

Техничка модернизација и повећање броја ваздухопловних јединица и установа истакло је потребу организованог школовања ваздухопловног особља и формирања посебних ваздухопловних школа.

Почетак школовања ваздухопловног особља везује се за формирање пилотске школе у Новом Саду, фебруара 1919. године. Током двадесетих година формиран је већи број школа за стручно оспособљавање старешинског кадра који се преводио у ваздухопловство из других родова војске и

Школска ескадрила Физира ФН у Панчеву 1940. године

Почетак школовања ваздухопловног особља

морнарице, како за потребе летачке тако и потребе помоћних служби. Тако су за школовање извиђача и пилота формиране ваздухопловна извиђачка и три пилотске школе. Школовање радиотелеграфиста, фотографа и метеоролога извођено је у одговарајућим стручним школама у саставу Команде ваздухопловних стручних школа, док је обука механичара вршена у механичарским школама ваздухопловних пукова. Школовање ваздухопловних подофицира вршено је у Ваздухопловној подофицирској школи, а аеропланских послуживоца у Ваздухопловној школи гађања. Обука подофицира, каплара и редова за остале стручне и помоћне службе вршена је по ваздухопловним јединицама у току трупне наставе.

Нарасле потребе савременог развоја ваздухопловства условиле су реорганизацију ваздухопловних школа. Реорганизацијом је предвиђено формирање нових школа као и промене у организацији постојећих. Тако су за школовање и више стручно усавршавање ваздухопловних и ваздухопловно-техничких официра планиране Ваздухопловна академија и Виша ваздухопловна школа, а за стручно оспособљавање летачког кадра ваздухопловна школа бомбардовања и падобранска школа. За обуку кадрова за потребе стручних и помоћних служби планирано је формирање још шест школа специјалиста (монтерска, мотористичка, електричарска, оружарска, шоферска и школа помоћних служби).

Одобрена реорганизација ваздухопловних школа требало је да буде завршена до 1. октобра 1939. У одређеном року, међутим, формиране су само школа бомбардовања у Белој Цркви и Команда школа специјалиста у Нишу са девет школа, које су биле концентрисане у три центра: Краљеву, Нишу и Панчеву. Ваздухопловна академија у Панчеву почела је са радом тек јуна 1940. године, а Виша ваздухопловна школа није ни формирана, иако су извршене

припреме за почетак њеног рада.

Посебне команде

До Другог светског рата нису формиране школе за школовање ваздухопловно-техничког старешинског кадра, који је углавном приман из грађанства, без икакве војне школе, у најбољем случају са завршеном школом резервних официра. То се негативно одразило на правилан развој ваздухопловне технике и примену ваздухопловно-техничке службе. Иако је процес формирања школа за обуку ваздухопловних кадрова текао релативно брзо и организовано, оне нису могле благовремено да обезбеде потребе развоја и попуње војног ваздухопловства. Због касног формирања Ваздухопловне академије и Школа специјалиста, није било довољно времена да се обучи и оспособи довољно летача и стручног особља за попуњу планираних ратних јединица и установа. Изаостанак формирања школа за више школовање ваздухопловног и ваздухопловно-техничког старешинског кадра негативно се одразило на мирнодопски развој војног ваздухопловства, његове ратне припреме и дејство у Априлском рату 1941. године.

Ради што рационалнијег и економичнијег школовања формиране су посебне команде, које су обједињавале и руководиле наставом одређених ваздухопловних школа.

Школе за старешински кадар

Ваздухопловне школе формиране између два светска рата могле су се, с обзиром на циљ и намену школовања, поделити на: (1) Ваздухопловне школе за школовање старешинског кадра Ваздухопловства војске, (2) Ваздухопловне школе за оспособљавање летачког кадра Ваздухопловства војске, (3) Ваздухопловне школе за обуку специјалиста стручних и помоћних служби за потребе Ваздухопловства војске.

Развој војног ваздухопловства истакао је потребу формирања самосталних наставних установа, у којима би будући активни и резервни ваздухопловни старешински кадар, поред општег војног, добијао и стручно ваздухопловно знање.

До почетка Другог светског рата, за школовање активног и резервног старешинског кадра формиране су: Ваздухопловна подофицирска школа, Ваздухопловна академија и Школа резервних ваздухопловних официра. Планирано је формирање и Више ваздухопловне школе.

Организовано школовање подофицира почело је октобра 1926. године. Школа је била у саставу Команде ваздухопловних стручних школа у Петроварадину до 1930. године, када је почела самосталан рад.

Из Петроварадина школа је премештена на аеродром Југовићево у Новом Саду, септембра 1938, а непосредно пред рат, априла 1941. у Сјетлину.

На школовање у Ваздухопловну подофицирску школу примани су путем конкурса, после пријемног испита и лекарског прегледа, младићи из грађанства, од 17 до 21 године и младићи из војске, са завршеном регрутском обуком, до 23 године. Младићи су морали имати завршену основну школу, а предност су имали они са завршеним занатом.

Школовање је трајало две године, а тежиште је било на општој војној настави. После завршене школе ученици су унапређивани у чин поднаредника и распоређивани на службу у ваздухопловне јединице. Имали су право да после најмање једногодишње трупне службе наставе школовање у механичарској пуковској школи и другим стручним ваздухопловним школама и курсевима и да се тако оспособе за аеропланске послуживоце и друге стручне службе. После завршене механичарске школе подофицири су могли да конкуришу и за пријем у пилотску школу.

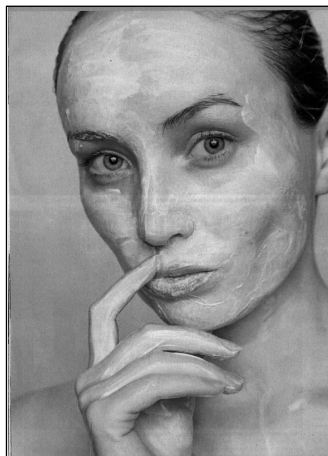
У периоду од 1926. до 1941. године у Ваздухопловну подофицирску школу примљено је 15 класа ученика.

Ваздухопловна академија

Југословенско војно ваздухопловство попуњавало је официрски кадар официрима других родова војске и морнарице, који су после одређених курсева превођени у ваздухопловство. Таквим начином школовања (извиђачка, пилотска, ловачка и школа гађања плус време проведено у трупи између школа) официри су стицали најпотребније ваздухопловно образовање тек после 5 до 6 година од дана ступања у ваздухопловство. Осим тога, таквим школовањем добијали су само стручно али не и шире опште ваздухопловно образовање, које им је с обзиром на брзи развој и напредак ваздухопловства, као и на повећање његове ратне важности и улоге постајало све неопходније. Почетком тридесетих година питање организованог школовања ваздухопловних официра, па тако и формирање Ваздухопловне академије постало је све актуелније.

Брига о здрављу И НЕДОВОЉНО КРЕТАЊА УТИЧЕ НА КОЖУ

Најтежа последица успорене циркулације јесте појава декубитиса, у старијем добу многе мучи сувоћа коже коју прати свраб: лек за то је што мање прања, а више премазивања одговарајућим препаратима

препарата који спречавају ултравиолентно зрачење - упозорава др Исаиловић.

Боре на кожи вечити су проблем који мучи сваког старијег човека, али најтеже пада женама. Степен набораности коже одређује се по Вишијевој скали. Разликујемо мимичне боре као што је лавља бора, боре мислиоца, оне које се формирају изнад усана (назолабијалне), боре марионете, сврачке ножице (боре смејалице). Ту су и такозване гравитационе боре, као што су подочњаци и подбрадак и

атрофичне боре на образима, надлактицама, бутинама, које се виде приликом набрањања коже на означеним регијама. Осим тога, с годинама, покожица, епидерм и такозвано крзно коже се истањују, поткожно масно ткиво се смањује, крвни судови постају фрагилних зидова. Лојне жлезде атрофирају, длака се тањи, а нокти постају крти и спорије расту. Кожа на стопалима често задебљава и стварају се прскотине - рагаде.

- Често због недовољног кретања долази до успорене циркулације и могућности настанка оштећења коже познатих као декубитуси. Посебну негу захтевају регије прекривене пеленама које старије особе понекад морају да носе - упозорава наша саговорница.

За леп изглед коже је важан и боравак на свежем ваздуху

Како старимо, мења се и изглед наше коже, а много пута смо се уверили да крема која прија једној особи, код друге нема никаквог ефекта, чак се догоди да погорша стање. Зато Горана Исаиловић, дерматолог, поручује да нега коже подразумева различит приступ свакој особи и да није свеједно коме поверимо бригу о изгледу или променама на нашој кожи.

- За разлику од дерматолога, који се бави дијагностиком кожних болести и прописивањем терапије на основу дијагнозе, струковни козметичар естетичар негује здраву кожу, затим кожу с дерматолошким болестима, брине о зрелој и осетљивој кожи, негује кожу беба, трудница. Он такође негује кожу шака и стопала, лица и тела, негује нокте и косу - каже докторка Исаиловић.

Холестерол у креми за негу

Пре него што се одабере препарат за негу, било за прање, хидратацију, премашћивање, заштиту од УВ зрака и од штетних микроорганизама, неопходно је да се уради дермато-козметичка дијагностика. То подразумева одређивање дермотипа. Постоји чак 16 дермотипова: кожа може бити масна или сува, пигментована или непигментована, наборана или затегнута, осетљива или отпорна.

Још једна табела је битна, она којом се одређује такозвани хронотип, а којом се процењује степен избораности коже, губитак еластичности, изражена сувоћа и храпавост, као и перутање коже, појава орожавања, појачане пигментације, те атрофичних подручја с губитком пигментације.

.Горана Исаиловић

Еластичност коже мери се и преко брзине исправљања кожног набора. На кожи старијих јављају се и крвни подливи због истањености крзна коже и последичне атрофије. Стварање сопственог кожног крема је, због старости, успорено. Посебно недостаје холестерол. Зато се он обавезно додаје у препарате за негу зреле коже.

- С годинама, смањује се број и активност меланоцита, ћелија које производе меланин, пигмент који штити кожу и организам од УВ зрачења, па зрела кожа постаје осетљивија на ово зрачење. Такву кожу морамо да штитимо коришћењем

ЧИЗМА ГЛАВУ ЧУВА

Оно што лекари саветују јесте прво вишеслојна одећа, која се може додати или скинути по потреби.

Изложене делове тела - образе, нос, уши, прсте - заштитите шалом, капом и рукавицама (рукавице с топлотном изолацијом, најбоље са спојеним прстима и одвојеним палцем). Дебља капа од вуне или материјала отпорних на ветар која прекривауши најбољије избор. При екстремној хладноћи, преко лица ставите шал или маску. Они ће штитити ваше лице и нос од хладноће, а уједно ће загревати ваздух који удишете.

Обућа коју носите не сме да буде тесна, нити превише чврста, посебно у делу где се налазе прсти; треба да има добру топлотну изолацију и да не пропушта воду. Треба да буде довољно дубока, односно да прекрива глежњеве како у њих не би упадао снег, јер се влажни делови тела брже смрзавају. Пожељно је да обујете два пара чарапа. Доњи пар би требало да буде од материјала који упијају влагу, а спољни је пожељно да буде од вуне. Грејачи за стопала су такође добар избор, али треба водити рачуна да не буду превише гломазни, како не би стезали ноге у чизмама јер тиме ометају циркулацију, препоручују Градском заводу за јавно здравље Београда.

Д. С.

МЛАК ТУШ У ХЛАДНЕ ДАНЕ

Зима је најнеповољније време за кожу због ниских температура и ветра. Већи део дана многи проводе у затвореном простору, дакле у контакту са сувим и устајалим ваздухом, а то такође може имати негативан ефекат на кожулица.

Ипак, постоје ствари које можете урадити тако да негујете своју кожу правилно у зимским данима и избегнете њено даље оштећење. Када кожа губи влажност, а самим тим и еластичност, тада је додатна хидратација путем интензивне неге и више него потребна.

Сви поменути спољашњи фактори представљају огроман стрес за кожу, који се испољава кроз њену сувоћу, затегнутост, црвенило и напослетку - испуцалост. Дерматолози углавном препоручују да се не треба туширати водом која је превише врућа. Врућа вода напада природни заштитни слој масних киселина на кожи више од хладније воде. Најбоље је млако туширање с температуром воде око 36 степени. Боља опција је наизменично туширање врелом и млаком водом, а још боља, за издржљивије, врућа и хладна вода, јер она поспешује циркулацију у организму. **Д. С.**

У позним годинама на кожи постају видљиве и такозване лентиге сениле, старачке пеге, а ова промена се може јавити и у млађем добу у виду сунчаних пега.

Велика област естетске дерматологије посвећена је програмима за успоравање старења коже или такозваног подмлађивања. Различите методе доносе мање или више успеха. Неке од њих, које не оштећују интегритет коже могу се примењивати и у центрима за негу коже, док оне агресивније раде хирурзи пластичари и оне понекад могу нашкодити и дати нежељене ефекте.

У центрима за негу коже одговарајућом негом или терапијом могуће је елиминисати или бар ублажити боре карактеристичне за кожу старијих. Код старијих особа неретко се појављују дегенерације и задебљале жућкасте коже и пукотине, али и поткожна крварења, хематоми који настају због истањења колагених влакана и везивног ткива око крвних судова.

Последице старења су и бројне дерматозе, типичне зарегије изложене сунцу као што су лице, врат, деколте, шаке. Често се јавља и изражена сувоћа коже коју прати свраб. Према речима др Исаиловић, ова непријатна појава лечи се специјалном негом коже: што мање прања, а више премазивања одговарајућим препаратима које препоручује стручна особа.

Меланоми и код млађих

Неретко, кожа на табанима задебљава, па се и тада ваља обратити козметичару естетичару за помоћ.

Др Исаиловић указује да посебну пажњу заслужују кератозе, јер је реч о преканце-

Повећано сузење и заштита очију током зиме

РЕШЕЊЕ У КАПИМА

Најчешћи проблем са очима у зимском периоду са којим се свако од нас суочава зими је повећано сузење очију. Изазива га специфична реакција тела које на овај начин покушава да заштити органе вида од утицаја ниских температура.

Међутим, повећана лакримација, тј. сузење може бити не само природна реакција тела на хладноћу, већ може бити знак да здрављу очију посветимо више пажње.

Рецимо, ови симптоми могу указивати на развој коњуكتивитиса. Ова патологија се обично манифестује повећаном производњом суза на ниским температурама или при јаком ветру.

Решење: у оваквим случајевима офталмолози препоручују да пре него што изађете напоље зими накапате антихистаминске капи за очи.

розним стањима, а лече се течним азотом и пилинзима:

- На зрелој кожи се, поред преканцероза, много чешће јављају малигни тумори коже, а најопаснији су меланоми који се подједнако јављају код старијих и млађих особа. **Бранка Јакшић**

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, од носно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

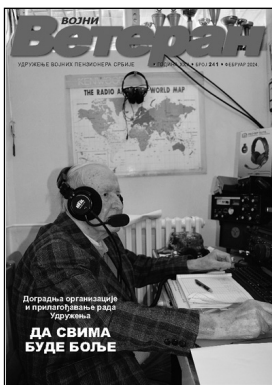

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Звонимир
Пешић

Година XXII. Број 240 ЈАНУАР 2024

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Мр Александар Симоновски, мр Милан
Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан
Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Јован Симић (Краљево), Зоран Јашовић
(Ниш) и Трајче Митушев (Земун)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

*Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и дру-
жаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигураници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

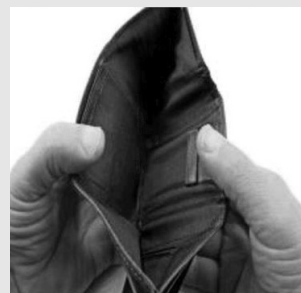
- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- Умањење укупних трошкова за
висину рефундације
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почаста преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Укинули су нам поглед
на свет
- кажу да је
провокативан.*

*И састављању краја с
крајем,
дошао је крај.*

*Пуна ми је глава
празних обећања.*

*Шта вреди што су узде у
нашим рукама,
кад је коњ на издисају.*

*И трн у оку је
хладно оружје.*

Раде Ђерговић

TANJAdent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х